

LIGA BANCHERILOR

INFO FINANCIAR

DECEMBRIE 2014

Conținut:

1. Principalele evoluții ale economiei reale.....	3
2. Finanțele publice	13
3. Evoluții pe piețele monetară, creditară și valutară.....	17
4. Situația în sectorul bancar	26
5. Piața valorilor mobiliare	28
6. Evoluții și perspective ale economiei globale.....	30
7. Noutăți financiare	34

I. Principalele evoluții ale economiei reale ¹

Rezultatele analizei realizate pentru luna noiembrie 2014 indică menținerea unei evoluții negative în sectorul comerțului extern, ca urmare a embargoului instituit de Federația Rusă la produsele moldovenești. Astfel, atât exporturile, cât și importurile, au înregistrat o scădere față de luna noiembrie 2013 cu 18,3% și 4,7%, respectiv.

În același timp, valorile indicatorilor principali ce caracterizează activitatea altor sectoare importante ale economiei, se mențin pe paliere pozitive.

Astfel, volumul cifrei de afaceri din comerț și servicii atestă în luna noiembrie 2014 o dinamică pozitivă, excepție fiind comerțul cu ridicata, unde cifra de afaceri s-a diminuat cu 0,5% față de perioada respectivă a anului precedent. Cifra de afaceri din comerțul cu amănuntul și din serviciile prestate populației a crescut cu 8,1% și 13,1%, respectiv.

De asemenea, creșteri au fost înregistrate în sectorul industrial. Astfel, volumul total al producției industriale a avut un ritm anual de creștere de 12,7%, evoluție determinată de creșterile de ritm consemnate de sectorul manufacturier și sectorul energetic, cu 8,2% și 52,0%, respectiv.

În luna noiembrie 2014 câștigul salarial nominal mediu brut în economia națională a crescut cu 14,8% față de aceeași perioadă din anul precedent, constituind 4354,9 lei, iar indicele câștigului salarial real a constituit 109,5%.

Încasările la bugetul public național au sporit cu 7,8% în perioada ianuarie-noiembrie 2014, față de aceeași perioadă a anului trecut.

La sfârșitul anului 2014, rata anuală a inflației a constituit 4,7%, fiind cu 0,1 puncte procentuale mai mică față de luna noiembrie.

Produsul intern brut

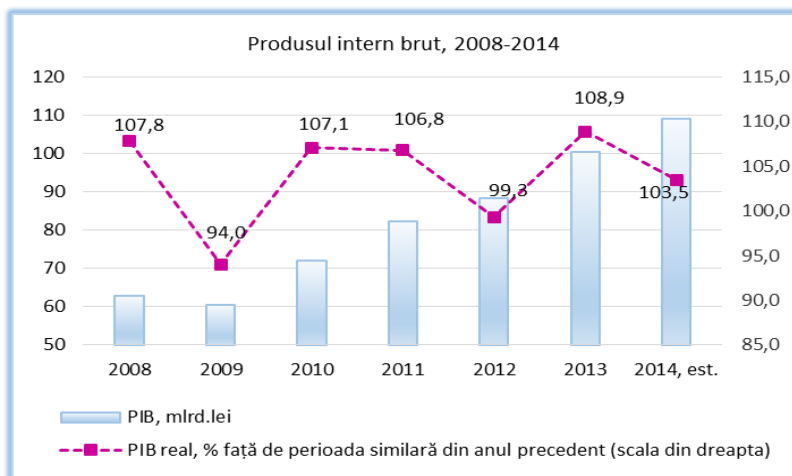
Conform informației Ministerului Economiei, produsul intern brut estimat pentru anul 2014 este de 109,2 miliarde lei, ce reprezintă o creștere reală comparativ cu anul 2013 de 3,5%. Datele

Tabel 1. Indicatori macroeconomici		Variație procentuală	
	decembrie 2014/ decembrie 2013	ian.-dec. 2014/ ian.-dec. 2013	
Producția industrială	12,7*	8,6**	
Transporturi (volumul mărfurilor transportate)	-2,4*	5,4*	
Comerțul cu amănuntul	8,1*	...	
Serviciile prestate populației	13,1*	...	
Comerțul exterior			
- Export	-18,3*	-2,9**	
- Import	-4,7*	-2,5**	
Prețurile de consum ale populației	4,7	...	
Prețurile producătorului în industrie	4,0	...	
Câștigul salarial mediu în economie			
- nominal	14,8*	...	
- real	9,5*	...	
Cursul de schimb mediu MDL/USD ***	-18,3	-11,5	
Cursul de schimb mediu MDL/EUR ***	-6,6	-11,4	
			Decembrie 2014
Rata dobânzii de politică monetară (% p.a.)			6,5

* n.2014/ n. 2014

** ian.- n.2014 / ian.- n.2013

*** apreciere (+), depreciere (-)

¹ Sursa: datele oficiale ale Biroului Național de Statistică la situația din 25.01.2015

privind PIB pentru în anul 2014 vor fi publicate de Biroul Național de Statistică la 16.03.2014.

Totodată, potrivit datelor Biroului Național de Statistică publicate la 15 decembrie 2014, în primele 9 luni ale anului 2014 economia națională a înregistrat o creștere cu 4,7% față de perioada respectivă din anul precedent, produsul intern brut înregistrând circa 82 miliarde lei în prețuri curente de piață. Totodată, în trimestrul III al anului, PIB a crescut cu 5,9% față de trimestrul III, 2013.

Tabel 2. Evoluția produsului intern brut în perioada 2012 – ianuarie- septembrie 2014

	Anul 2012	Anul 2013	Ianuarie-septembrie 2014			Anul 2014, estimativ	
				Inclusiv			
				Tr. I, 2014	Tr. II, 2014		Tr. III, 2014
PIB, mlrd. lei	88,2	100,3	81,7	21,5	26,2	34,0	109,2
PIB real, % față de perioada similară a anului precedent	99,3	108,9	104,7	103,6	104,2	105,9	103,5

Spre informare: Potrivit ultimelor prognoze ale experților Fondului Monetar Internațional, publicate în raportul privind monitorizarea post-program, aprobat la 17 decembrie de către Consiliul de Directori Executivi al FMI, în anul 2014 Republica Moldova va înregistra o creștere economică de 2%, ca urmare a evoluției moderate a agriculturii, activității economice mai reduse a principalilor parteneri comerciali ai Moldovei, dar și impactului restricțiilor impuse de Federația Rusă la importul produselor moldovenești. Totodată pentru anul 2015 experții FMI se așteaptă la o creștere a economiei moldovenești de 3,5%, în contextul intrării în vigoare a acordurilor de liber schimb cu UE și restabilirii cererii pe piața internă.

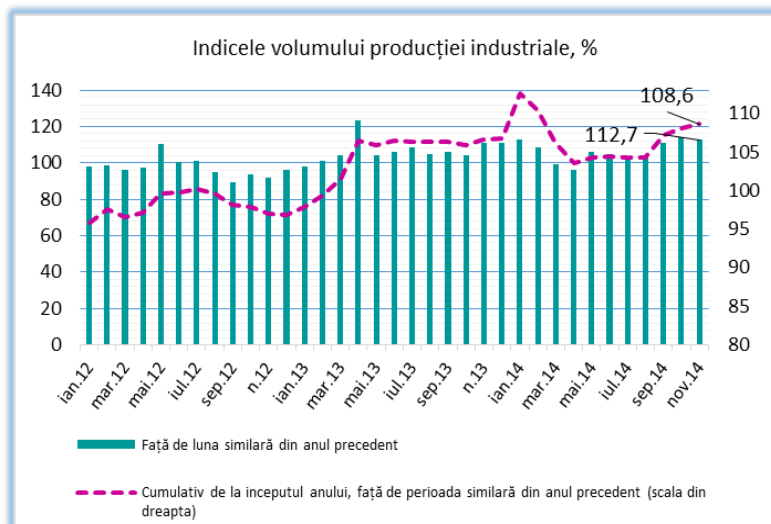
Totodată, potrivit ultimului raport cu privire la perspectivele economice regionale (Regional Economic Prospects) publicat de Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) la 16 ianuarie 2015, în anul 2015, economia Republicii Moldova va înregistra o stagnare, existând, totodată, și un risc înalt de recesiune, pe fundalul recesiunii regionale și diminuării, în anul 2015, a creșterii PIB-ului în Rusia, care este unul dintre partenerii comerciali de bază a RM și sursa principală de remitențe. De asemenea, deprecierea continuă a monedei naționale ar putea avea un impact negativ asupra sectorului real și cel financiar, având în vedere nivelul înalt al dolarizării în sectorul bancar. De menționat că în raportul din septembrie 2014, BERD estima o creștere de 4% în anul 2015 pentru economia RM. În general, potrivit estimărilor BERD anul 2015 va fi unul dificil pentru țările din Estul Europei din cauza evoluției negative a economiei rusești, a tensiunilor geopolitice regionale, dar și a volatilității valutelor, ceea ce va afecta negativ dinamica comerțului și a sectorului bancar.

Producția industrială

În luna noiembrie 2014 sectorul industrial și-a menținut evoluția pozitivă din ultimele 6 luni. Astfel, volumul total al producției industriale a avut un ritm anual de creștere de 12,7%.

Față de luna noiembrie 2013 volumul producției a crescut cu 8,2% în sectorul manufacturier și cu 52,0% în sectorul energetic. În industria extractivă volumul producției a scăzut cu 11,5% față de luna noiembrie 2013.

În ianuarie-noiembrie 2014 volumul total de producție industrială a crescut cu 8,6% comparativ cu perioada similară din anul 2013. La creșterea indicelui general de producție cel mai mult a contribuit ramura industriei prelucrătoare – cu 8,1 puncte procentuale - volumul producției industriale din acest sector a sporit cu 10,0% comparativ cu ianuarie-noiembrie 2013. Volumul producției din sectorul energetic realizat în primele 11 luni s-a majorat cu 4,6% față de ianuarie-noiembrie 2013 (având o contribuție pozitivă la creșterea indicelui general de 0,7 puncte procentuale la evoluția indicelui general de producție), iar volumul producției industriale în sectorul extractiv – cu 1,4%.

Tabel 3. Producția industrială (în % față de luna similară a anului precedent)

	ian.	febr.	mart.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.	sept.	oct.	n.	dec.
2012	97,8	98,5	96,0	97,6	110,6	100,2	101,0	94,8	89,3	94,0	92,0	96,3
2013	97,9	101,4	104,3	123,5	104,3	106,0	108,7	105,0	106,3	103,9	110,7	111,3
2014	112,6	108,3	99,2	96,2	106,3	105,1	103,6	104,0	111,2	114,0	112,7	

Cele mai mari creșteri în industria prelucrătoare în ianuarie-noiembrie 2014 au fost înregistrate în unele ramuri ale industriei alimentare și a băuturilor (ex: fabricarea uleiurilor și grăsimilor vegetale și animale – cu 68,6%, producția, prelucrarea și conservarea cărnii și produselor din carne – cu 25,2%, fabricarea produselor lactate – cu 6,6%, fabricarea produselor din cacao, a ciocolatei și a produselor zaharoase – cu 5,8%, prelucrarea și conservarea fructelor și legumelor – cu 2,7%), precum și la fabricarea echipamentelor electrice – cu 55,0%, fabricarea substanțelor și a produselor chimice – cu 44,9%, prelucrarea lemnului și fabricarea produselor din lemn cu excepția mobilei – cu 26,9%, fabricarea produselor textile – cu 26,0%, industria metalurgică – cu 13,6%, fabricarea articolelor de îmbrăcăminte – cu 10,9%, fabricarea de mobilă – cu 9,1%.

Totodată, au fost înregistrate reduceri ale producției industriale în așa activități precum: fabricarea produselor de tutun – cu 39,0%, distilarea, rafinarea și mixarea băuturilor alcoolice – cu 30,3%, fabricarea de mașini, utilaje și echipamente – cu 10,5%, fabricarea produselor farmaceutice – cu 10,0%, fabricarea vinurilor din struguri – cu 9,8%, fabricarea produselor de morărit, a amidonului și produselor din amidon – cu 8,3%.

Evoluția prețurilor în industrie

Prețurile producătorului în industrie au crescut în luna decembrie 2014 cu 0,3% față de luna precedentă, pe fundalul creșterii cu 0,3% a prețurilor în industria prelucrătoare. În industria extractivă prețurile producătorului au scăzut cu 0,3%, iar sectorul energetic au rămas la nivelul lunii precedente.

Față de luna decembrie 2013 prețurile producției industriale s-au majorat cu 4,0%.

Comerțul interior și serviciile de piață prestate

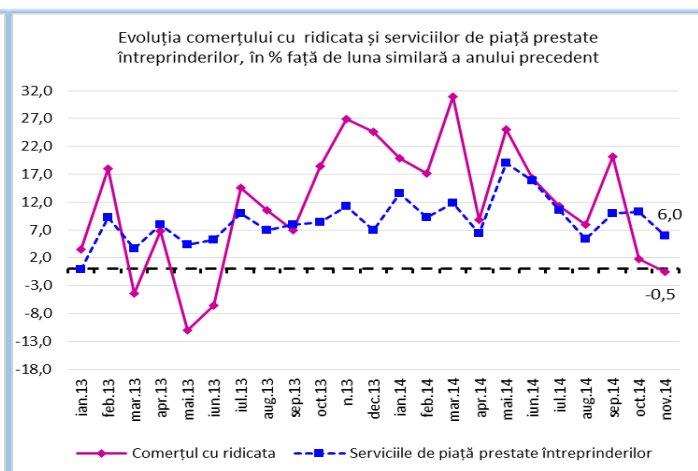
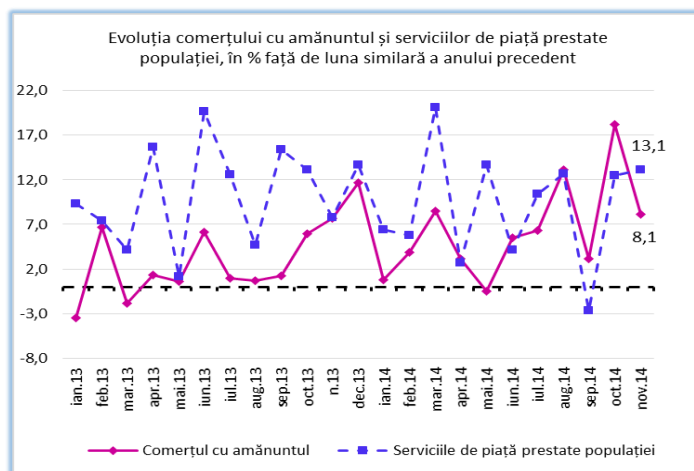
Volumul cifrei de afaceri din comerț și servicii a avut în luna noiembrie 2014 în general o dinamică pozitivă, excepție fiind comerțul cu ridicata (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete), unde cifra de afaceri s-a diminuat cu 0,5% față de perioada respectivă a anului precedent. Astfel, volumul cifrei de afaceri din comerțul cu amănuntul (cu excepția comerțului cu autovehicule și motociclete) a înregistrat o rată de creștere de 8,1% față de luna noiembrie 2013, iar volumul încasărilor din servicii de piață prestate populației și volumul încasărilor din servicii de piață prestate întreprinderilor a crescut, corespunzător cu 13,1% și 6,0%.

Tabel 4. Dinamica cifrei de afaceri în activitatea de comerț (față de luna similară a anului precedent), %

	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.	sept.	oct.	n.	dec.
Comerțul cu amănuntul	0,8	3,9	8,5	3,1	-0,5	5,5	6,3	13,1	3,1	18,2	8,1	
Comerțul cu ridicata	19,9	17,2	31,0	8,8	25,1	16,3	11,3	8,0	20,1	1,7	-0,5	

Tabel 5. Dinamica cifrei de afaceri a serviciilor (față de luna similară a anului precedent), %

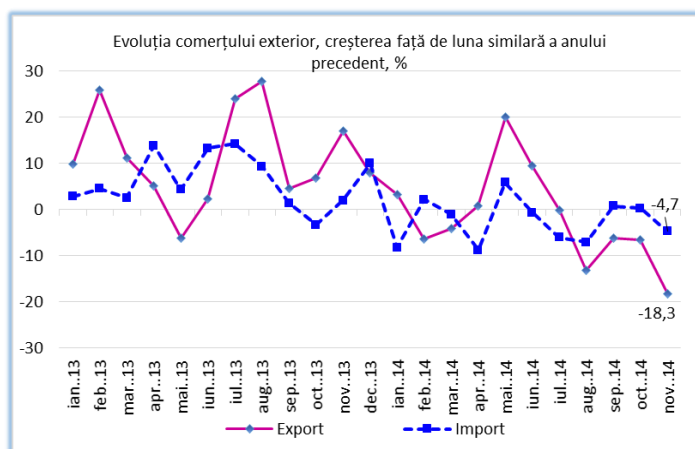
	ian.	feb.	mar.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.	sept.	oct.	n.	dec.
Serviciile prestate populației	6,4	5,8	20,1	2,7	13,7	4,1	10,4	12,7	-2,7	12,5	13,1	
Serviciile prestate întreprinderilor	13,6	9,2	11,9	6,4	19,0	15,9	10,6	5,4	9,9	10,3	6,0	

Comerțul exterior

În noiembrie curent, exporturile de bunuri și-au accelerat trendul descendent al ritmului anual de creștere, diminuându-se cu 18,3% față de luna similară din anul precedent. De asemenea, în descreștere, cu 4,7%, au fost și importurile.

În valori absolute, exporturile realizate în luna noiembrie 2014 au însumat 208,3 mil. dolari SUA, iar importurile - 464,4 mil. dolari SUA. În acest context, deficitul comercial a constituit 256,1 mil. dolari SUA, care s-a majorat cu 10,3% față de luna noiembrie 2013. Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi în noiembrie 2014 a constituit 44,9%.

Tabel 6 Evoluția exporturilor (față de luna similară a anului precedent), %

	ian.	febr.	mart.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.	sept.	oct.	n.	dec.
2013	12,2	27,2	12,1	6,2	-4,8	3,7	25,7	29,6	5,3	8,2	18,1	9,3
2014	3,2	-6,3	-4,2	0,8	20,1	9,4	-0,2	-13,1	-6,2	-6,6	-18,3	

Tabel 7. Evoluția importurilor (față de luna similară a anului precedent), %

	ian.	febr.	mart.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.	sept.	oct.	n.	dec.
2013	2,8	4,5	2,4	14,0	-4,3	13,3	14,2	9,3	1,4	-3,3	1,9	10,0
2014	-8,2	2,3	-1,0	-8,8	5,8	-0,7	-6,1	-7,1	0,7	0,3	-4,7	

În primele 11 luni ale anului 2014 exporturile de mărfuri s-au diminuat comparativ cu aceeași perioadă a anului 2013 cu 2,9%, iar importurile – cu 2,5%. În total, în ianuarie-noiembrie 2014 au fost realizate exporturi în volum de 2158,3 milioane dolari SUA și importuri în volum de 4811,9 milioane dolari SUA. Deficitul comercial a constituit 2653,6 milioane dolari SUA, în scădere cu 2,2% comparativ cu ianuarie-noiembrie 2013. **Gradul de acoperire a importurilor cu exporturi în ianuarie-noiembrie 2014 a constituit 44,9% față de 45,0% în perioada corespunzătoare din anul 2013.**

În structură pe grupuri de țări, ponderea exporturilor și ponderea importurilor realizate în primele 11 luni ale anului în țările Uniunii Europene în totalul exporturilor și totalul importurilor a crescut comparativ cu aceeași perioadă a anului 2013 și a constituit, respectiv, 53,1% și 49,0%.

De menționat, că exporturile realizate în ianuarie-noiembrie 2014 în țările Uniunii Europene au crescut cu 10,6%, iar importurile din țările Uniunii Europene – cu 5,6%. Totodată, exporturile către țările CSI s-au micșorat cu 18,8%, iar importurile din țările CSI – cu 12,6%.

Tabel 8. Structura comerțului exterior pe grupuri de țări

	Ianuarie-noiembrie 2014		Structura pe grupuri de țări %		Contribuția la creșterea/scăderea exporturilor și importurilor, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ianuarie-noiembrie 2013	ianuarie-noiembrie		ianuarie-noiembrie	
			2013	2014	2013	2014
Export	2158,3	97,1	100,0	100,0	12,6	-2,9
UE 28	1145,5	110,6	46,6	53,1	5,7	5,0
CSI	692,4	81,2	38,3	32,1	0,0	-7,2
alte țări	320,4	95,5	15,1	14,8	6,9	-0,7
Import	4811,9	97,5	100,0	100,0	4,9	-2,5
UE 28	2159,7	105,6	45,2	49,0	2,5	2,6
CSI	1302,7	87,4	30,2	27,1	0,9	-3,8
alte țări	1149,5	94,7	24,6	23,9	1,5	-1,3
Balanța comercială	-2653,6	97,8	100,0	100,0	x	x
UE 28	-1214,2	101,3	44,2	45,8	x	x
CSI	-610,3	95,7	23,5	23,0	x	x
alte țări	-829,1	94,4	32,3	31,2	x	x

În ianuarie-noiembrie 2014 (conform Clasificării Standard de Comerț Internațional), s-au marcat creșteri la exporturile de cereale și preparate pe bază de cereale (cu 51,9%), grăsimi și uleiuri vegetale, rafinate sau fracționate (cu 88,5%), zahăr, preparate pe bază de zahăr și miere (cu 96,7%), îmbrăcăminte și accesorii (cu 8,2%), carne și preparate din carne (cu 96,2%), produse medicinale și farmaceutice (cu 9,9%), mobilă (cu 5,3%), mașini și aparate electrice (cu 2,7%). Totodată, s-au diminuat exporturile de băuturi alcoolice și nealcoolice (cu 25,8%), articole prelucrate din metal (cu 59,7%), minereuri metalifere și deșeuri de metale (cu 53,9%), legume și fructe (cu 9,0%), vehicule rutiere (cu 52,1%), tutun brut și prelucrat (cu 37,0%), fire, țesături și articole textile (cu 17,7%) și de alte bunuri.

În primele 11 luni ale anului au sporit importurile de mașini și aparate specializate pentru industriile specifice (cu 25,0%), metale neferoase (de 2,3 ori), produsele medicinale și farmaceutice (cu 5,9%), materiale plastice prelucrate (cu 14,8%), carne și preparate din carne (cu 23,7%), piele și blănuri prelucrate (cu 30,7%), animale vii (de 2,1 ori), articole de lemn, exclusiv mobilă (cu 8,8%). Totodată, s-au diminuat importurile de energie electrică (cu 48,0%), mașini și aparate electrice (cu 10,6%), aparate și echipamente de telecomunicații (cu 17,8%), mașini și aparate electrice (cu 10,6%), băuturi alcoolice și nealcoolice (cu 24,9%), petrol și produse petroliere (cu 2,4%), zahăr și preparate pe bază de zahăr (cu 54,5%) și de alte bunuri.

În structură pe cele mai importante țări partenere, de menționat diminuarea în ianuarie-noiembrie 2014 a exporturilor către Federația Rusă - cu 31,0%, Turcia - cu 18,7%, Polonia - cu 27,1%, Ucraina - cu 20,1%, SUA - cu 9,8% și creșterea exporturilor către Belarus - cu 50,6%, Italia - cu 37,2%, Elveția - cu 13,8%, Germania - cu 26,2%, România - cu 4,9%. Totodată, în primele 11 luni ale anului 2014 importurile din Belarus au scăzut cu 19,7%, Turcia - cu 20,1%, Ucraina - cu 14,9%, Federația Rusă - cu 9,2%, iar cele din România, au crescut cu 15,6%, Polonia - cu 11,1%, Germania - cu 8,3%, Italia - cu 2,6%, SUA - cu 4,1%.

Tabel 9. Cele mai importante țări partenere în derularea exporturilor (89,6% din total exporturi)

	Ianuarie - noiembrie 2014		Structura, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ian.- n. 2013	lan.-n.2013	lan.-n.2014
EXPORT - total	2158,3	97,1	100,0	100,0
din care:				
Federația Rusă	407,4	69,0	26,5	18,9
România	400,2	104,9	17,2	18,5
Italia	228,0	137,2	7,5	10,6
Germania	127,7	126,2	4,6	5,9
Belarus	123,8	150,6	3,7	5,7
Ucraina	110,8	79,9	5,7	4,7
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	98,9	101,3	4,4	4,6
Turcia	97,6	81,3	5,4	4,5
Polonia	58,4	72,9	3,6	2,7
Elveția	45,1	113,8	1,8	2,1
Kazahstan	39,6	111,6	1,6	1,8
Bulgaria	34,9	118,7	1,3	1,6
Franța	31,1	112,5	1,2	1,4
Republica Cehă	27,2	115,0	1,1	1,3
Grecia	25,2	107,5	1,1	1,2
Georgia	23,3	90,6	1,2	1,1
SUA	21,5	90,2	1,1	1,0
Austria	21,3	118,1	0,8	1,0
Noua Zeelandă	20,8	68,0	1,4	1,0

Tabel 10. Cele mai importante țări partenere în derularea importurilor (87,3% din total importuri)

	Ianuarie - noiembrie 2014		Structura, %	
	mil. dolari SUA	în % față de ian.- n. 2013	lan.-n.2013	lan.-n.2014
IMPORT - total	4811,9	97,5	100,0	100,0
din care:				
România	751,0	115,6	13,2	15,6
Federația Rusă	622,9	90,8	13,9	12,9
Ucraina	508,3	85,1	12,1	10,6
China	427,2	99,1	8,7	8,9
Germania	386,9	108,3	7,2	8,0
Italia	321,5	102,6	6,3	6,7
Turcia	273,4	79,9	6,9	5,7
Polonia	143,4	111,1	2,6	3,0
Belarus	131,9	80,3	3,3	2,7
Austria	104,5	87,8	2,4	2,2
Franța	83,4	91,0	1,9	1,7
Ungaria	79,4	87,3	1,8	1,7
Bulgaria	75,8	99,7	1,5	1,6
SUA	69,9	104,1	1,4	1,5
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	63,8	112,3	1,2	1,3
Republica Cehă	59,7	95,2	1,3	1,2
Olanda	50,7	115,5	0,9	1,1
Spania	43,2	105,4	0,8	0,9

Transporturi

Volumul de mărfuri transportate de întreprinderile de transport de toate tipurile în luna noiembrie 2014 s-a diminuat cu 2,4% față de luna noiembrie a anului precedent.

Totodată, **volumul mărfurilor transportate în primele 11 luni ale anului 2014 a sporit cu 5,4% comparativ cu perioada similară din anul 2013**, și a constituit 13208,3 mii tone.

Cel mai înalt ritm de creștere în ianuarie-noiembrie 2014 a fost înregistrat în transportul fluvial – cu 38,0%, fiind precedat de transportul auto cu o creștere de 11,2%. Volumul mărfurilor transportate de întreprinderile de transport auto a constituit 8302,0 mii tone sau 62,9% din total. De menționat, că volumul de mărfuri

transportate de întreprinderile de transport feroviar în primele 11 luni ale anului 2014 a scăzut cu 4,6% față de perioada similară a anului precedent, constituind 4697,0 mii tone, sau 35,6% din total.

Parcursul mărfurilor s-a redus cu 5,5% în luna noiembrie 2014 comparativ cu luna noiembrie 2013. În primele 11 luni ale anului 2014 parcursul mărfurilor a totalizat 3781,82 mil. tone-km, fiind cu 5,5% sub nivelul înregistrat în ianuarie-noiembrie 2013.

Tabel 11. Volumul mărfurilor transportate pe moduri de transport (în % față de luna similară a anului precedent)

	ian.	febr.	mart.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.	sept.	oct.	n.	dec.
2013	87,0	140,6	131,0	125,2	101,2	105,3	125,4	140,1	134,3	119,5	133,0	170,7
2014	155,2	95,0	109,3	103,4	108,9	117,2	92,6	91,5	118,5	104,8	97,6	

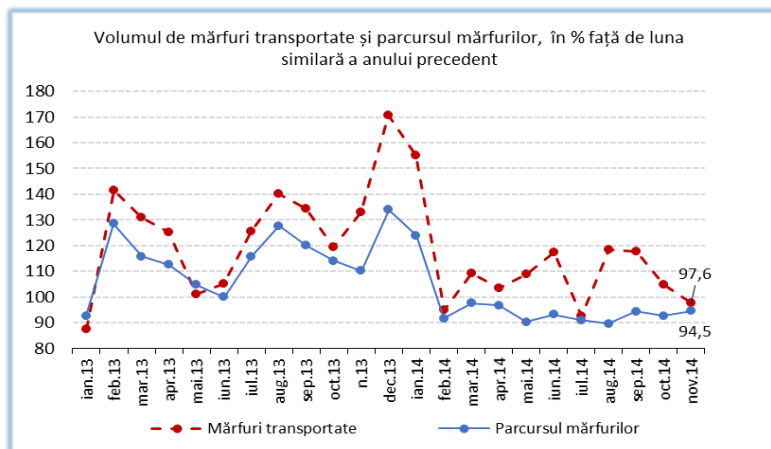
Tabel 12. Volumul mărfurilor transportate pe moduri de transport

	Noiembrie 2014	Noiembrie 2014 în % față de noiembrie 2013	ian.- n. 2014	ian.- n. 2014 în % față de ian.- n. 2013
Total, mii tone	1545,1	97,6	13208,3	105,4
– feroviar	494,0	96,5	4697,0	95,4
– auto	1034,6	98,0	8302,0	111,2
– fluvial	16,4	112,3	208,6	138,0
– aerian	0,11	102,1	0,7	60,3

Evoluția inflației

În luna decembrie curent prețurile medii de consum au crescut cu 0,7% comparativ cu luna precedentă, în contextul creșterii prețurilor cu 1,4% la produsele alimentare, cu 0,5% - la mărfurile nealimentare și cu 0,1% - la serviciile prestate populației.

Rata anuală a inflației (IPC) în luna decembrie 2014 s-a diminuat cu 0,1 puncte procentuale față de nivelul lunii precedente, constituind 4,7%. Cea mai mare creștere anuală a prețurilor în decembrie 2014 a fost înregistrată la mărfurile

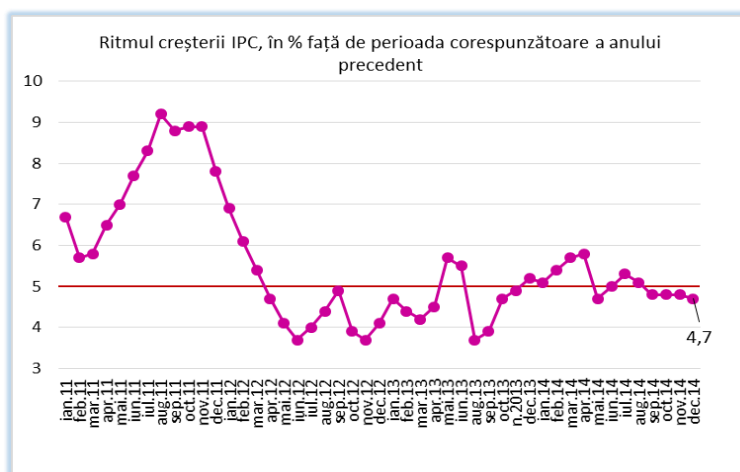
nealimentare – cu 6,5%, urmată de creșterea prețurilor la produsele alimentare – cu 5,1% și la servicii - cu 1,6%.

Tabel 13. Evoluția ratei inflației, %

	Decembrie 2014 față de:	
	Noiembrie 2014	Decembrie 2013
TOTAL	0,7	4,7
Produsele alimentare	1,4	5,1
Mărfurile nealimentare	0,5	6,5
Servicii	0,1	1,6

Spre informare: Potrivit Strategiei politicii monetare pe termen mediu ținta inflației stabilită de Banca Națională a Moldovei constituie 5,0% anual, cu o posibilă deviere de ± 1.5 puncte procentuale.

Totodată, conform raportului asupra inflației nr.4 al BNM din noiembrie 2014, pentru anul 2014 rata medie anuală a inflației IPC a fost estimată la nivelul de 4,9 la sută, cu 0,2 puncte procentuale superior nivelului anticipat în cadrul Raportului asupra inflației nr.3, 2014. Pentru anul 2015, inflația prognozată este de 4,6 la sută, sau cu 1,1 puncte procentuale mai mult față de proiecția anterioară.

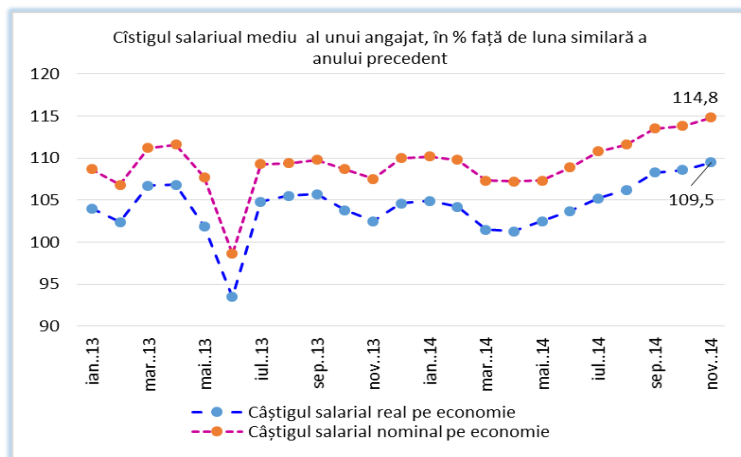

Remunerarea muncii și ocuparea forței de muncă

În luna noiembrie 2014 câștigul salarial nominal mediu brut în economia națională a crescut cu 14,8% față de aceeași perioadă din anul precedent și a constituit 4354,9 lei.

Indicele câștigului salarial real pentru luna noiembrie 2014 față de luna noiembrie 2013 (calculat ca raport între indicele câștigului salarial nominal brut și indicele prețurilor de consum) a constituit 109,5%.

Cele mai mari câștiguri salariale continue a fi înregistrate în domeniul informații și comunicații și sectorul financiar și de asigurări. Angajații din aceste industrii au ridicat în luna noiembrie un salariu mediu de 8470,6 lei și, respectiv, 8490,8 lei. La polul opus, cu cele mai mici salarii, se situează angajații din agricultură, silvicultură și pescuit. Câștigul salarial mediu în acest sector a constituit în noiembrie curent 3085,2 lei.

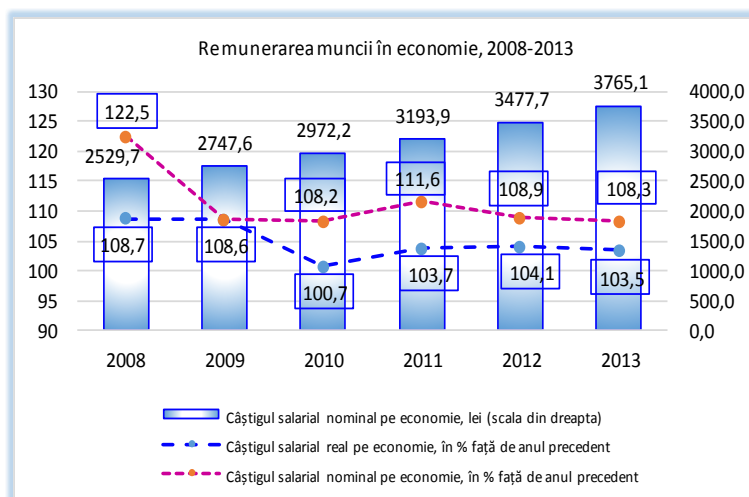
Tabel 14. Câștigul salarial mediu (în % față de luna similară a anului precedent)

		ian.13	febr.	mart.	apr.	mai	iun	iul	aug	sept.	oct	n.	dec.
Real	2013	104,0	102,4	106,7	106,8	101,9	93,5	104,8	105,5	105,7	103,8	102,5	104,6
	2014	104,9	104,2	101,5	101,3	102,5	103,7	105,2	106,2	108,3	108,6	109,5	
Nominal	2013	108,7	106,8	111,2	111,6	107,7	98,6	109,3	109,4	109,8	108,7	107,5	110,0
	2014	110,2	109,8	107,3	107,2	107,3	108,9	110,8	111,6	113,5	113,8	114,8	
Lei	2013	3427,7	3387,0	3645,2	3739,7	3758,5	3859,0	3908,5	3832,4	3758,5	3785,4	3793,6	4278,7
	2014	3777,4	3719,9	3912,4	4009,1	4032,6	4203,9	4328,8	4276,9	4267,7	4309,5	4354,9	

La situația din 1 octombrie 2014, numărul șomerilor oficial înregistrați, conform datelor Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, a fost de 15,9 mii persoane. În trimestrul III, 2014, numărul șomerilor, estimat conform metodologiei Biroului Internațional al Muncii a fost de 43,9 mii persoane, fiind cu 7,5 mii mai mic față de tr. III, 2013. Șomajul a afectat într-o proporție mai mare bărbații – 61,5% din total numărul de șomeri, la fel și persoanele din mediul urban – 60,0%. Rata șomajului (proporția șomerilor BIM în populația activă) la nivel de țară a înregistrat în tr. III, 2014 valoarea de 3,3%, fiind mai mică față de trimestrul III, 2013 (3,9%). Rata șomajului la bărbați a constituit 4,0%, la femei, respectiv, 2,6%.

Spre informare: În anul 2013 câștigul salarial mediu din economia națională a constituit 3765,1 lei, majorându-se în valoare nominală față de anul 2012 cu 8,3%. Numărul șomerilor, determinat conform definiției Biroului Internațional al Muncii, în anul 2013 a fost de 63,1 mii persoane, iar rata șomajului – 5,1%, în scădere față de nivelul de 5,6% înregistrat în anul 2012.

La 1 ianuarie 2014 numărul total al populației stabile în Republica Moldova a constituit 3557,6 mii persoane, din care populația urbană a constituit 1503,0 mii persoane, iar populația rurală – 2054,6 mii persoane. Față de 1 ianuarie 2013 numărul total al populației a scăzut cu 1,9 mii persoane.

II. Finanțele publice²

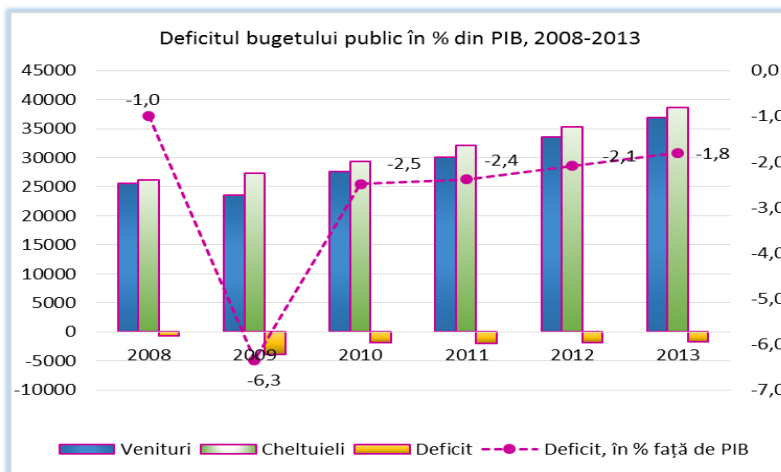
Executarea bugetului public național

Veniturile acumulate la bugetul public național în primele 11 luni ale anului 2014 au constituit 37681,9 mil. lei, reprezentând 98,4% din sarcinile stabilite pe perioada de gestiune. Comparativ cu aceeași perioadă a anului precedent veniturile au crescut cu 15,2%. Veniturile fiscale au reprezentat 85,0% din total venituri, sau 32028,3 mil. lei. Cheltuielile efectuate din bugetul public național în ianuarie-noiembrie 2014 au crescut cu 16,9% față de perioada similară a anului 2013, înregistrând suma de 38762,7 mil. lei. Cheltuielile efectuate au constituit 88,2% față de prevederile perioadei gestionare. În acest context, executarea bugetului public național s-a soldat cu un deficit de 1080,8 mil. lei. În perioada analizată pentru susținerea bugetului și finanțarea proiectelor au fost debursate granturi în sumă de 3191,7 mil. lei, dintre care: granturi interne – 67,6 mil. lei și granturi externe – 3124,1 mil. lei.

Tabel 15. Evoluția executării bugetului public național, mil. lei

		ian.	febr.	mart.	apr.	mai	iun.	iul.	aug.	sept.	oct.	n.	dec.
Venituri	2013	2179,2	4529,4	7521,8	10694,4	13410	16718,1	19895,7	22732,3	25808,9	29417,1	32707,7	36908,5
	2014	2359,7	5018,3	8413,2	11796,9	14768,6	18847,0	22170,2	26944,5	30454,0	34238,2	37681,9	
Cheltuieli	2013	2199,4	4788,0	7598,5	10772,1	13777,2	17168,4	20473,8	23417,5	26451,4	29848,9	33159,4	38673,1
	2014	2395,3	5353,9	8783,2	11888,6	15311,0	19312,0	22687,2	26615,5	30533,6	34818,3	38762,7	
Deficit	2013	-20,2	-258,6	-76,7	-77,7	-367,2	-450,3	-578,1	-685,2	-642,5	-431,8	-451,7	-1764,6
	2014	-35,6	-335,6	-70,0	-91,7	-542,4	-465,0	-517,0	-329,0	-79,6	-580,0	1080,8	

Spre informare: În anul 2013, deficitul bugetului public național a constituit 1,76% din PIB. Executarea bugetului de stat în anul 2013 s-a soldat cu un deficit în sumă de 1464,5 mil. lei.

Datoria de stat

La 31 decembrie 2014 soldul datoriei de stat a constituit 27470,6 mil. lei, în creștere cu 3950,2 mil. lei, sau cu 16,8%, de la începutul anului. În structură, 25,8% din total le-a reprezentat datoria de stat internă, și 74,2% - datoria de stat externă.

Soldul datoriei de stat interne a constituit 7075,4 mil. lei, fiind în creștere cu 399,6 mil. lei, sau cu 6,0%, față de începutul anului. Modificarea datoriei de stat interne s-a produs

² Sursa: datele oficiale ale Ministerului Finanțelor al RM

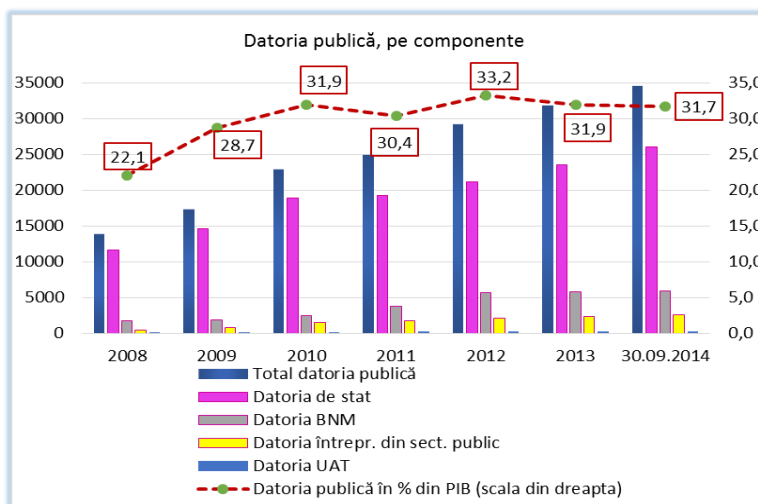
din contul majorării emisiunii valorilor mobiliare de stat (VMS) pe piața primară în sumă de 492,7 mil.lei și răscumpărării VMS pentru asigurarea stabilității financiare în sumă de 93,1 mil.lei.

Soldul datoriei de stat externe a însumat 20395,3 mil. lei, (1306,1 mil. dolari SUA) la sfârșitul lunii decembrie sau cu 15,9 mil. dolari mai mult comparativ cu începutul anului.

Datoria de stat raportată la PIB estimat pentru anul 2014 reprezintă o pondere de 25,2%.

Spre informare: Conform Legii bugetului de stat pentru anul 2014 nr.339 din 23.12.2013, se stabilește că, la situația din 31 decembrie 2014, datoria de stat nu va depăși 25959,1 milioane de lei, inclusiv datoria de stat internă – 7012,6 milioane de lei și datoria de stat externă – 18946,5 milioane de lei (echivalentul a 1454,1 milioane de dolari SUA), iar soldul garanțiilor de stat externe va fi zero.

La situația din 30 septembrie 2014, soldul datoriei publice a fost format din 1742,8 mil. dolari SUA datorie publică externă și 9328,6 mil. lei datorie publică internă. Conform datelor privind PIB-ul estimat pentru anul 2014, ponderea datoriei publice externe în PIB, la situația din 30 septembrie 2014, a constituit 23,2%, iar ponderea datoriei publice interne în PIB - 8,5%.

Tabel 16. Evoluția principalilor indicatori macroeconomici, 2009 - 2013

	2009	2010	2011	2012	2013
<u>Conturi naționale:</u>					
PIB, mil.lei	60430,0	71885,0	82349,0	88228,0	99879,0
PIB real, în % față de anul precedent	94,0	107,1	106,8	99,3	108,9
PIB, mil. USD	5437,6	5813,0	7016,2	7284,2	7932,8
Formarea brută de capital, mil.lei	13985	16911	19904	20861	24304
Formarea brută de capital, în % din PIB	23,1	23,5	24,2	23,6	24,3
<u>Productia industrială:</u>					
Producția industrială, mil.lei	22643,9	28140,1	34194,4	36362,2	38066,0
Producția industrială, în % față de perioada corespunzătoare a anului precedent	78,9	109,3	109,5	98,1	106,8
<u>Productia agricolă:</u>					
Producția agricolă, mil. lei	13300	19873	22619	19922	24472
Producția agricolă, în % față de perioada corespunzătoare a anului precedent	90,7	107,9	105,0	77,7	138,3
<u>Activitatea investițională:</u>					
Investițiile în active materiale pe termen lung, mil. lei	11123,6	13804,8	16449,5	17062,0	18461,5
Investiții în active materiale pe termen lung, în % față de perioada corespunzătoare a anului precedent	66,5	122,6	112,5	101,5	102,3
<u>Comertul exterior</u>					
Export, mil.USD	1283	1541,5	2216,8	2161,9	2399,0
Export, în % față de perioada corespunzătoare a anului precedent	80,6	120,1	143,8	97,5	111,0
Import, mil.USD	3278,3	3855,3	5191,3	5212,9	5492,7
Import, în % față de perioada corespunzătoare a anului precedent	66,9	117,6	134,7	100,4	105,4
Export net, mil. USD	-1995,3	-2313,8	-2974,5	-3051,0	-3093,7
Export net, în % din PIB	-36,7	-39,8	-42,4	-41,9	-39,0
Contul curent, mil.USD	-446,7	-451,3	-784,5	-495,3	-384,7
Contul curent, în % din PIB	-8,2	-7,8	-112	-6,8	-4,8

	2009	2010	2011	2012	2013
<u>Bugetul public național:</u>					
Venituri	23517,7	27540,2	30139,7	33530,3	36908,5
Cheltuieli	27354,3	29326,4	32100,9	35373,5	38673,3
Deficit	-3836,6	-1786,2	-1961,2	-1843,2	-1764,6
Deficit, în % din PIB	-6,3	-2,5	-2,4	-2,1	-1,8
<u>Datoria de stat:</u>					
Datoria de stat internă, mil. lei	5104,90	5304,90	5841,90	6158,94	6675,8
Datoria externă guvernamentală directă și garantată, mil. USD	1139,79	1348,67	1521,35	1762,56	1774,92
Datoria externă guvernamentală directă și garantată în % din PIB	21,0	23,2	21,7	24,2	22,4
<u>Venituri ale populației:</u>					
Câștigul salarial nominal mediu lunar pe economie, în lei	2747,6	2971,7	3042,2	3386,2	3765,1
<i>în % față de anul precedent</i>	108,6	108,2	111,0	111,3	108,3
Câștigul salarial real pe economie					
<i>în % față de anul precedent</i>	108,6	100,7	103,1	106,4	103,5
<u>Preturi:</u>					
IPC, în % față de anul precedent	100,0	107,4	107,6	104,6	104,6
IPC, în % față de luna decembrie a anului precedent	100,4	108,1	107,8	104,1	105,2

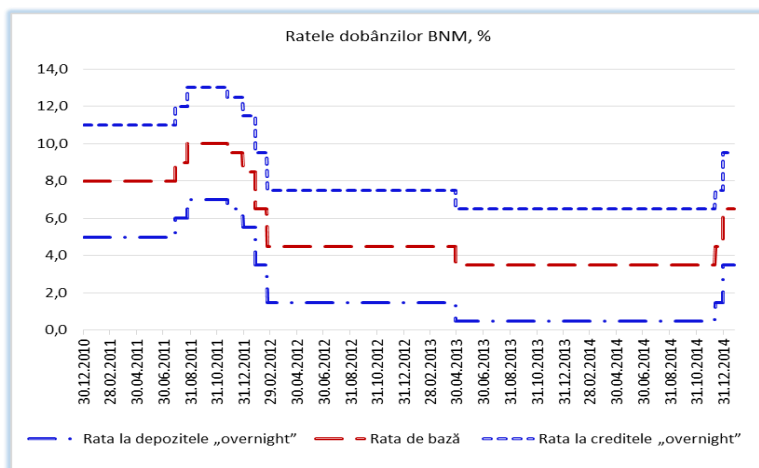

III. Evoluții pe piețele monetară, creditară și valutară³

Ratele dobânzilor la instrumentele de reglementare monetară

Pe parcursul lunii decembrie 2014, în contextul unor anticipări negative privind evoluția viitoare a inflației și cursului de schimb al monedei naționale, ratele dobânzilor la instrumentele de politică monetară au fost majorate de două ori, în ședințele din 11 și 29 decembrie 2014 ale Consiliului de administrație al BNM. Astfel, în ședința din 11 decembrie 2014 rata de bază a BNM (aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt) a fost majorată cu 1,0 puncte procentuale, de la 3,5% până la 4,5%. De asemenea, au fost majorate cu câte 1,0 puncte procentuale ratele la depozitele și creditele „overnight” până la, respectiv, 1,5% și 7,5%. Iar în ședința din 29 decembrie 2014, Consiliul de administrație al BNM a decis majorarea ratei de bază a BNM cu 2,0 puncte procentuale, de la 4,5% până la 6,5%, și cu câte 2,0 puncte procentuale a ratelor la depozitele și creditele „overnight” până la, respectiv, 3,5% și 9,5%.

Totodată, Consiliul de administrație al BNM a decis menținerea normelor rezervelor minime obligatorii aplicabile pasivelor în lei și respectiv în valută ale instituțiilor financiare la nivelul actual (14%).

Tabel 17. Ratele dobânzilor BNM, %

Data punerii în aplicare	Rata la depozitele „overnight”	Rata de bază	Rata la creditele „overnight”
30.01.2014	0,5	3,5	6,5
27.02.2014	0,5	3,5	6,5
27.03.2014	0,5	3,5	6,5
23.04.2014	0,5	3,5	6,5
29.05.2014	0,5	3,5	6,5
29.05.2014	0,5	3,5	6,5
26.06.2014	0,5	3,5	6,5
31.07.2014	0,5	3,5	6,5
28.08.2014	0,5	3,5	6,5
25.09.2014	0,5	3,5	6,5
30.10.2014	0,5	3,5	6,5
27.11.2014	0,5	3,5	6,5
12.12.2014	1,5	4,5	7,5
30.12.2014	3,5	6,5	9,5

Spre informare: Ratele dobânzilor la instrumentele de reglementare monetară sunt adoptate de Consiliul de Administrație al Băncii Naționale a Moldovei și intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Banca Națională a Moldovei stabilește aceste rate ținând cont de evoluțiile pe piața monetară și valutară, de situația în economia națională și de dinamica și tendințele proceselor inflaționiste și așteptările prognozate ale indicatorilor macroeconomici. Stabilirea ratelor dobânzilor la instrumentele de reglementare monetară are drept scop dirijarea condițiilor pe piața monetară, de credit și valutară, în cadrul mecanismului de transmisie a politicii monetare.

³ Sursa: datele oficiale ale Băncii Naționale a Moldovei

Indicatori ai pieței monetare

Operațiuni de piață deschisă

Pe parcursul lunii decembrie 2014 pentru drenarea excesului de lichiditate din sistem, BNM a derulat pe piața deschisă licitații de vânzare a certificatelor BNM cu scadența de 14 zile. Rata medie nominală a dobânzii la operațiunile de sterilizare a constituit – 3,78%. *Soldul mediu zilnic* al operațiunilor în decembrie 2014 s-a majorat cu 20,8% față de nivelul din luna precedentă și a constituit 886,3 mil. lei.

Tabel 18. Operațiuni de vânzare a Certificatelor BNM

Perioada	Rata medie nominală a dobânzii, %	Termenul mediu, zile	Soldul mediu zilnic (mil.lei)
Decembrie 2013	3,50	14	2773,9
Ianuarie 2014	3,50	14	3034,0
Februarie	3,50	14	3129,6
Martie	3,50	14	2403,4
Aprilie	3,50	14	2052,9
Mai	3,50	14	2009,6
Iunie	3,50	14	1725,8
Iulie	3,50	14	928,9
August	3,50	14	689,4
Septembrie	3,50	14	984,4
Octombrie	3,50	14	1022,6
Noiembrie	3,50	14	733,5
Decembrie	3,78	14	886,3

Totodată, în luna decembrie 2014 BNM a efectuat operațiuni REPO de cumpărare a VMS în volum de 1440,5 mil. lei la o rată medie a dobânzii de 4,90% pe un termen mediu de 28 zile. Față de nivelul din luna precedentă volumul tranzacțiilor a crescut cu 27,5%.

Spre informare: BNM utilizează drept instrument principal al politicii monetare operațiunile de piață deschisă. Aceste operațiuni au drept scop echilibrarea cererii și ofertei pe piața monetară și permit băncii centrale să influențeze nivelul ratelor dobânzilor pe termen scurt pe piața monetară interbancară. Certificatele BNM sunt instrumentul de bază utilizat de BNM pentru sterilizarea lichidității excesive din sistem, care este predestinat pentru atingerea obiectivului principal de politică monetară. Operațiunile Repo de cumpărare a valorilor mobiliare de stat – reprezintă tranzacții reversibile, destinate injectării de lichiditate.

Valori mobiliare de stat

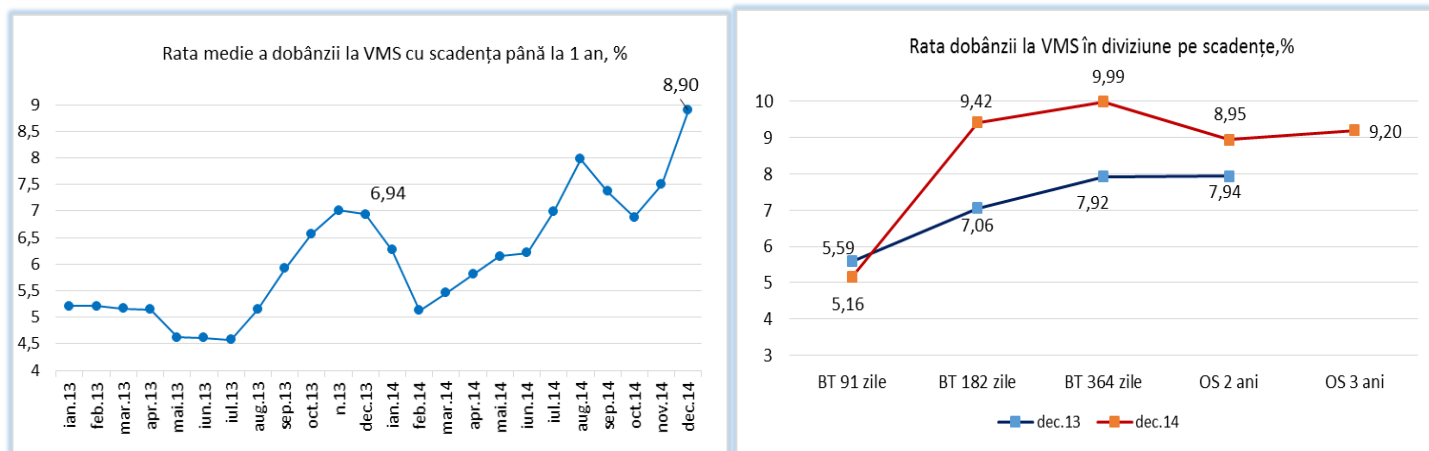
Piața primară

Pe parcursul lunii decembrie 2014 Ministerul Finanțelor a desfășurat 6 licitații pentru plasarea valorilor mobiliare de stat: bonuri de trezorerie (BT) de 91 zile, 182 zile și 364 zile și obligațiuni de stat cu maturitatea de 2 și 3 ani. Volumul indicativ al emisiunilor a constituit 712,0 mil. lei. Volumul total al cererilor participanților înaintate în cadrul licitațiilor a fost cu circa 6% mai jos față de volumul ofertei, constituind 668,2 mil. lei, iar volumul VMS alocate a constituit 578,6 mil. lei.

În luna decembrie 2014 ratele dobânzilor la toate tipurile de VMS plasate cu scadența până la 1 an au continuat trendul ascendent din luna anterioară. În acest context, **rata medie nominală a dobânzii la VMS cu termen până la 1 an a crescut cu 1,40 puncte procentuale față de luna noiembrie 2014, atingând cel mai înalt nivel din 2014 - 8,90%**. Față de luna decembrie 2013 rata medie nominală a dobânzii la VMS cu scadența până la 1 an a crescut cu 1,96 puncte procentuale.

Rata efectivă a dobânzii la obligațiunile de stat pe termen de 2 ani a crescut cu 0,72 puncte procentuale constituind 8,95%, iar rata efectivă a dobânzii la obligațiunile de stat pe termen de 3 ani – cu 0,26 puncte procentuale, constituind 9,20%.

Comparativ cu luna decembrie 2013, ratele dobânzii la toate tipurile de VMS, cu excepția celor pe termen de 3 luni, au fost în creștere, iar cea mai mare creștere a fost înregistrată de randamentele la VMS cu scadența de 6 și respectiv 12 luni.

Tabel 19. Ratele medii ale dobânzii la VMS emise pe piața primară, %

Perioada	VMS cu termen până la 1 an		Bonuri de trezorerie						Obligațiuni de stat	Obligațiuni de stat
			91 zile		182 zile		364 zile		2 ani	3 ani
	Rata nominală a dobânzii	Rata efectivă a dobânzii	Rata nominală a dobânzii	Rata efectivă a dobânzii	Rata nominală a dobânzii	Rata efectivă a dobânzii	Rata nominală a dobânzii	Rata efectivă a dobânzii	Rata efectivă a dobânzii	Rata efectivă a dobânzii
Decembrie 2013	6,94	7,03	5,59	5,71	7,06	7,18	7,92	7,93	7,94	
Ianuarie 2014	6,27	6,34	4,87	4,96	6,55	6,66	7,15	7,15	7,52	
Februarie	5,13	5,18	3,68	3,73	5,56	5,64	5,76	5,76	7,05	
Martie	5,46	5,51	3,85	3,91	6,04	6,13	6,27	6,27	6,06	
Aprilie	5,81	5,87	4,15	4,21	6,27	6,37	6,49	6,49	6,40	8,16
Mai	6,15	6,22	4,19	4,25	6,69	6,80	7,11	7,11	6,61	8,16
Iunie	6,21	6,28	4,07	4,14	6,74	6,85	7,22	7,23	6,98	8,16
Iulie	6,99	7,08	4,55	4,63	7,85	8,00	8,15	8,15	7,12	8,68
August	7,98	8,10	4,93	5,02	8,98	9,18	8,97	8,97	8,22	8,68
Septembrie	7,37	7,46	4,46	4,53	8,21	8,38	8,26	8,26	9,68	8,94
Octombrie	6,88	6,96	4,04	4,10	7,65	7,80	7,83	7,83	8,58	8,94
Noiembrie	7,50	7,59	4,42	4,49	8,27	8,44	8,63	8,63	8,23	8,94
Decembrie	8,90	9,01	5,16	5,26	9,42	9,64	9,99	9,99	8,95	9,20

La situația din 22.01.2015 în circulație se aflau valori mobiliare de stat emise la valoarea nominală în sumă de 5317,9 mil. lei.

Spre informare: Valorile mobiliare de stat reprezintă o componentă importantă pentru gestionarea datoriei publice, care permit statului de a împrumuta în condiții favorabile. Totodată, valorile mobiliare de stat sunt un instrument financiar lichid și eficient.

Volumul datoriei de stat, inclusiv volumul total al valorilor mobiliare care vor fi emise pe parcursul anului bugetar, este stabilit în Legea bugetului de stat pe anul respectiv. Pentru anul 2014, pentru finanțarea deficitului bugetar au fost prevăzute venituri din emisiunea valorilor mobiliare de stat în volum de 430 mil. lei.

În scopul corelării politicii bugetar-fiscale cu cea monetar-creditară ratele medii ale dobânzilor la VMS tind spre nivelul ratelor medii la Certificatele BNM.

Vânzarea titlurilor de stat este desfășurată de către Banca Națională a Moldovei în calitate de agent fiscal al statului. Piața titlurilor de stat în Republica Moldova este o piață extrabursieră, organizată prin intermediul băncilor-Dealeri primari. Clienții

Dealerilor primari pot fi persoane fizice și juridice, rezidente sau nerezidente. Sistemul de Dealeri primari asigură activitatea a pieței secundare a VMS.

Piața secundară

În luna decembrie 2014 pe piața secundară a valorilor mobiliare de stat cu termen de scadență până la un an au fost tranzacționate valori mobiliare de stat în volum de 28,8 mil. lei, cu 21,5 mil. lei mai mare față de luna noiembrie. Rata medie nominală a dobânzii la operațiunile efectuate s-a menținut la nivelul lunii precedente, de 6,14%.

Spre informare: Operațiunile pe piața secundară se derulează prin intermediul băncilor-dealeri primari și au loc între băncile comerciale dar și între agenții economici ce dețin titluri de stat.

Credite / depozite interbancare

În luna decembrie 2014, volumului tranzacțiilor efectuate pe piața creditelor/depozitelor interbancare a constituit 201,9 mil. lei față de 10811,7 mil. lei înregistrate în luna noiembrie. De menționat, că a fost înregistrat cel mai jos nivel al volumului tranzacțiilor din perioada 2013-2014. Rata medie nominală a dobânzii la aceste plasamente a crescut neînsemnat, cu 0,01 puncte procentuale, față de nivelul din luna precedentă, și a constituit 8,08%.

Tabel 20. Credite / Depozite interbancare

Perioada	Rata medie nominală a dobânzii, %	Termenul mediu, zile	Volumul (mil.lei)
Decembrie 2013	8,07	6	6762,0
Total 2013	6,88	7	37467,4
Ianuarie 2014	8,32	11	4538,7
Februarie	9,15	10	3013,7
Martie	8,97	11	3826,8
Aprilie	9,05	11	4100,8
Mai	9,21	10	3585,3
Iunie	9,25	12	3509,3
Iulie	8,74	8	2956,9
August	8,82	8	2813,2
Septembrie	8,57	7	3028,2
Octombrie	8,68	8	3105,7
Noiembrie	8,07	6	10811,7
Decembrie	8,08	4	201,9

Spre informare: Operațiunile pe piața creditelor/depozitelor interbancare se desfășoară între băncile comerciale în dependență de cererea și oferta la momentul tranzacției.

Piața valutară

Rulajul total al valutilor tranzacționate contra MDL pe piața valutară internă în luna noiembrie 2014 a însumat echivalentul a 4170,7 mil. dolari SUA, ceea ce este de 2,1 ori mai mult față de luna noiembrie 2013 și de 3,2 ori comparativ cu luna precedentă.

Creșterea s-a datorat în principal sporirii semnificative a rulajului tranzacțiilor pe piața valutară prin virament ce au reprezentat 92,9% din rulajul total al tranzacțiilor pe piața valutară. Acestea au constituit echivalentul a 3873,1 mil. dolari SUA, înregistrând o majorare de 4,1 ori față de luna precedentă și de 2,4 ori comparativ cu luna noiembrie 2013. Tranzacțiile efectuate cu dolari SUA au însumat 807,8 mil. dolari SUA, sau 20,9% din total tranzacții prin virament, cele în euro – 3046.5 mil. dolari SUA, sau 78,7% din total, iar cele în alte valute – 18,8 mil. dolari SUA, sau 0,4%. În structura rulajului total

pe piața valutară prin virament cumpărările de valută străină contra MDL au constituit echivalentul a 1900,2 mil. dolari SUA, iar vânzările – 1972,9 mil. dolari SUA. Cele mai multe tranzacții (57,6%) au fost efectuate pe piața intrabancară, rulajul total al acestor tranzacții constituind echivalentul a 2231,1 mil. dolari SUA. Rulajul pieței valutare spot a constituit echivalentul a 3722,6 mil. dolari SUA, în timp ce tranzacțiile swap au constituit 150,5 mil. dolari SUA.

Volumul tranzacțiilor efectuate pe piața valutară în numerar în noiembrie 2014 a constituit echivalentul a 297,6 mil. dolari SUA, cu 10,8% mai puțin față de luna similară din anul 2013, și cu 17,5% față de luna anterioară. Din acestea, cumpărările au reprezentat 65,4% sau echivalentul a 194,6 mil. dolari SUA. Cele mai multe tranzacții (52,5% din total) au fost efectuate cu euro – echivalentul a 156,3 mil. dolari SUA, fiind urmate de tranzacțiile în dolari – 87,7 mil. dolari SUA (29,5% din total) și cele în ruble rusești – 16,3% din total sau echivalentul a 48,5 mil. dolari SUA.

În luna noiembrie 2014 Banca Națională a Moldovei a intervenit pe piața valutară interbancară prin operațiuni spot, reprezentate de vânzări de dolari SUA în volum de 120,15 mil. dolari SUA și cumpărări de dolari SUA în volum de 10,0 mil. dolari SUA, de asemenea operațiuni swap de vânzare a euro și dolari SUA în echivalentul a 59,6 mil. dolari SUA, precum și operațiuni swap de cumpărare a euro și dolari în echivalentul a 16,1 mil. dolari SUA.

Tabel 21. Evoluția operațiunilor pe piața valutară

Perioada	Piața valutară prin virament Volumul tranzacțiilor (echivalentul în mil. USD)	Piața valutară în numerar Volumul operațiunilor (echivalentul în mil. USD)		
		cumpărări	vânzări	total
		Noiembrie 2013	1623,4	251,6
Decembrie	1948,7	287,4	90,1	377,5
Ianuarie 2014	674,2	224,6	72,0	296,6
Februarie	684,9	204,8	78,1	282,9
Martie	645,5	235,4	77,8	313,2
Aprilie	757,4	255,6	79,0	334,6
Mai	644,8	280,8	88,9	369,7
Iunie	800,4	281,6	91,4	373,0
Iulie	927,4	304,9	102,0	406,9
August	884,0	299,7	124,9	424,6
Septembrie	821,1	272,5	110,9	383,4
Octombrie	952,0	260,9	100,0	360,9
Noiembrie	3873,1	194,6	103,0	297,6

În decembrie 2014, gradul de acoperire a cererii de valută străină din partea agenților economici prin oferta netă de valută străină de la persoanele fizice a constituit 33,6%. Pentru comparație, în decembrie 2013 acest indicator înregistra valoarea de 88,8%. În perioada analizată, atât oferta netă de valută străină de la persoanele fizice s-a redus (cu 17,7%), cât și cererea netă din partea persoanelor juridice (cu 17,1%). În structura valutară a ofertei nete de valută străină de la persoanele fizice, rubla rusească a avut cea mai mare pondere - de 51,1%, iar moneda euro și dolarul SUA au reprezentat 38,5% și 8,7%, respectiv, din total.

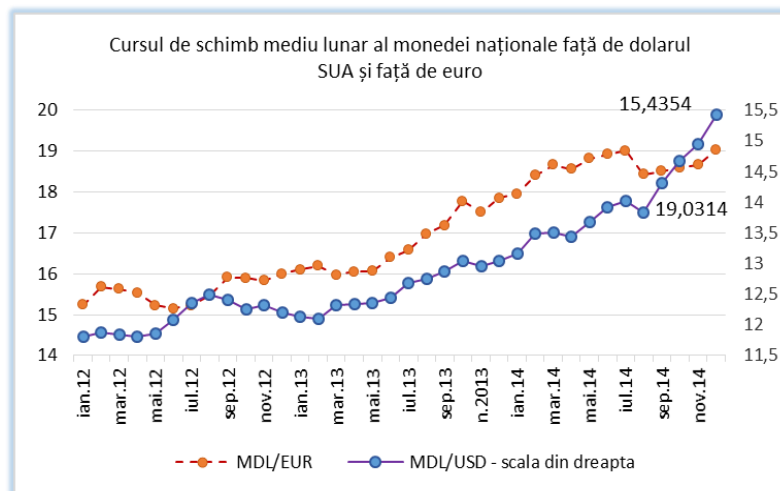
Spre informare: Rulajul pieței valutare cuprinde totalitatea tranzacțiilor de schimb valutar cu excepția celor efectuate de către Banca Națională a Moldovei, care au avut loc pe cele mai diferite segmente ale pieței. Printre segmentele pieței monitorizate în particular se numără piața interbancară (tranzacțiile de schimb valutar efectuate între băncile comerciale autorizate) și piața intrabancară (tranzacțiile de schimb valutar efectuate între bănci și clienții acestora); piața operațiunilor la vedere (cu decontările ce se efectuează cel târziu timp de doua zile bancare) și piața operațiunilor la termen (cu decontările ce se efectuează de regula peste perioade fixe cum ar fi: una, doua săptămâni, o luna sau mai mult). În timp ce cursul valutar reprezintă echilibrul dinamic

al cererii și ofertei de valuta în cadrul pieței, rulajul denotă activitatea generală a participanților pieței valutare.

Evoluția cursului de schimb

În luna decembrie 2014, **cursul oficial mediu lunar al leului moldovenesc în raport cu dolarul SUA** a constituit 15,4354 lei moldovenești pentru 1 dolar SUA, înregistrând o **depreciere** cu 3,3% comparativ cu luna precedentă și cu **18,3% față de luna decembrie 2013**.

În raport cu euro, leul s-a depreciat cu 1,9% față de luna precedentă, cursul oficial mediu lunar al leului moldovenesc în decembrie 2014 constituind 19,0314 lei moldovenești pentru 1 euro. **Față de luna decembrie 2013 leul s-a depreciat în raport cu euro cu 6,6%**.

Tabel 22. Cursul de schimb

Perioada	Curs oficial de schimb MDL / USD				Curs oficial de schimb MDL / EUR			
	la sfârșitul perioadei	mediu	modificare (%) față de		la sfârșitul perioadei	mediu	modificare (%) față de	
			sfârșitul anului precedent	luna similară a anului precedent			sfârșitul anului precedent	luna similară a anului precedent
Decembrie 2013	13,0570	13,0425	8,2	7,0	17,9697	17,8500	12,3	11,6
Ianuarie 2014	13,3899	13,1657	2,5	8,5	18,2069	17,9565	1,3	11,5
Februarie	13,6708	13,4926	4,7	11,6	18,6777	18,3998	3,9	13,6
Martie	13,4467	13,5142	3,0	9,7	18,4710	18,6626	2,8	16,8
Aprilie	13,4826	13,4324	3,3	8,8	18,6877	18,5591	4,0	15,6
Mai	13,8293	13,6752	5,9	10,7	18,8307	18,8146	4,8	17,1
Iunie	14,0166	13,9238	7,3	11,8	19,0788	18,9240	6,2	15,4
Iulie	13,9512	14,0166	6,8	10,5	18,6953	19,0042	4,0	14,6
August	13,9626	13,8330	6,9	8,4	18,3977	18,4296	2,4	8,6
Septembrie	14,5672	14,3208	11,6	11,3	18,4793	18,5135	2,8	7,8
Octombrie	14,7583	14,6715	13,0	12,5	18,5739	18,6037	3,4	4,7
Noiembrie	14,9728	14,9463	14,7	15,3	18,6882	18,6677	4,0	6,7
Decembrie 2014	15,6152	15,4354	19,6	18,3	18,9966	18,6633	5,7	6,6

La 31 decembrie 2014 cursul oficial de schimb al leului moldovenesc față de dolarul SUA a constituit 15,6152 lei pentru 1 dolar SUA, iar față de euro – 18,9966 lei pentru euro. De la începutul lunii leul s-a depreciat cu 4,4% față de dolarul SUA și cu 1,8% față de euro, iar de la începutul anului – moneda națională a înregistrat o depreciere cu 19,6% față de dolarul SUA și cu 5,7% față de euro.

La situația din 31 decembrie 2014 soldul activelor oficiale de rezervă (deținute în conturile BNM) a constituit 2156,6 mil. dolari SUA, fiind în scădere cu 664,0 mil. dolari SUA comparativ cu nivelul de la sfârșitul lunii decembrie 2013.

De menționat, că diminuarea soldului activelor oficiale de rezervă a continuat și în luna ianuarie 2015, acestea micșorându-se față de începutul

Tabel 23. Activele oficiale de rezervă

Perioada	USD (milioane)	Modificare (%) față de sfârșitul anului precedent
Decembrie 2013	2820,6	12,1
Ianuarie 2014	2812,5	-0,3
Februarie	2739,9	-0,9
Martie	2727,0	-3,3
Aprilie	2775,7	-1,6
Mai	2762,9	-2,0
Iunie	2740,9	-2,8
Iulie	2688,8	-4,7
August	2734,6	-3,0
Septembrie	2653,1	-5,9
Octombrie	2650,1	-6,0
Noiembrie	2366,8	-16,1
Decembrie	2156,6	-23,5

anului 2015 cu 87,7 mil. dolari SUA până la nivelul de 2068,9 mil. dolari SUA la 17.01.2015.

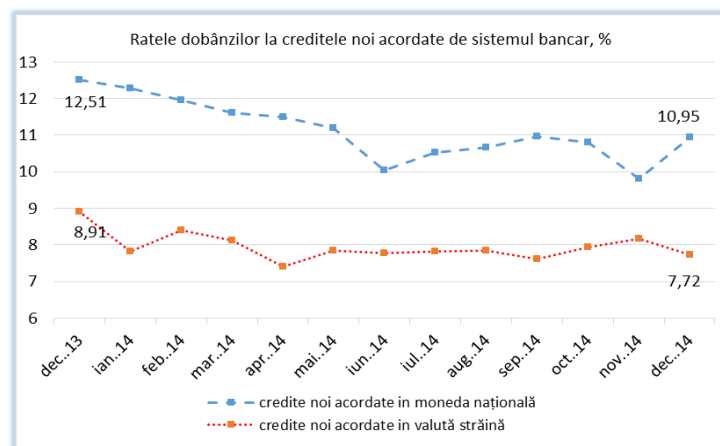
Tabel 24. Cursul de schimb, 2009-2014

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Cursul de schimb mediu, MDL/USD	11,1134	12,3663	11,737	12,1122	12,5907	14,0388
Cursul de schimb, la sfârșit de perioadă, MDL/USD	12,3017	12,1539	11,7154	12,0634	13,0570	15,6152
Cursul de schimb mediu, MDL/EUR	15,5248	16,3995	16,3369	15,5632	16,7241	18,6321
Cursul de schimb, la sfârșit de perioadă, MDL/EUR	17,6252	16,1045	15,0737	15,9967	17,9697	18,9966
Cursul de schimb mediu, MDL/RON	3,6666	3,8968	3,8565	3,4924	3,7838	4,1931
Cursul de schimb, la sfârșit de perioadă, MDL/RON	4,1595	3,7544	3,5032	3,6061	4,0241	4,2366

Piața creditelor

Volumul total de credite noi acordate în luna decembrie curent a constituit 3030,3 mil. lei, din care credite noi în moneda națională - 2050,4 mil. lei și credite noi în valută străină – 979.9 mil. lei. Comparativ cu luna anterioară, volumul creditării în moneda națională a fost de 5,6 ori mai mic, iar volumul creditării în valută străină – de 10,1 ori.

Rata medie de dobândă la creditele noi acordate în moneda națională în luna decembrie 2014 a constituit 10,95%, în creștere cu 1,14 puncte procentuale față de nivelul din luna anterioară. Față de luna decembrie 2013, aceasta a scăzut cu 1,56 puncte procentuale. Totodată, rata medie de dobândă la creditele noi acordate în valută străină a constituit 7,72%, fiind mai mică cu 0,46 puncte procentuale față de luna nivelul înregistrat în luna anterioară și cu 1,19 puncte procentuale - față de luna decembrie 2013.

Tabel 25. Volumul creditelor noi acordate

	Credite noi acordate în lei moldovenesti		Credite noi acordate în valută străină		Total credite noi acordate
	Volum (mil.lei)	Rata medie (%)	Volum (mil.lei)	Rata medie (%)	Volum (mil. lei)
Decembrie 2013	3647,3	12,51	1483,8	8,91	5131,1
Ianuarie 2014	1385,0	12,29	770,7	7,83	2155,7
Februarie	1507,4	11,96	679,3	8,39	2186,7
Martie	1871,3	11,60	692,9	8,12	2564,2
Aprilie	1558,6	11,49	746,0	7,41	2304,6
Mai	1459,7	11,20	907,3	7,84	2367,0
Iunie	2506,1	10,03	709,6	7,78	3215,7
Iulie	2057,3	10,53	1813,6	7,83	3870,9
August	1661,3	10,66	1209,5	7,84	2870,8
Septembrie	1774,6	10,97	1375,1	7,61	3149,7
Octombrie	2050,3	10,80	1318,1	7,93	3368,4
Noiembrie	11458,7	9,81	9900,9	8,18	21359,6
Decembrie	2050,4	10,95	979,9	7,72	3030,3

De la începutul anului au fost acordate credite noi în volum total de 52443,6 mil. lei.

În diviziune pe termene, ponderile cele mai mari, de respectiv, 38,4% și 32,2%, din creditele noi acordate în moneda națională au fost deținute de creditele acordate pe termen de la 2 până la 5 ani (rata medie a dobânzii la aceste credite a constituit 11,35%) și creditele pe termen de la 1 an până la 2 ani (rata medie a dobânzii la aceste credite a constituit 11,17%).

Din total credite noi acordate în valută străină, cele cu termen de la 2 până la 5 ani au fost majoritare (50,0% din total), fiind acordate la o rată medie de 7,69%.

În diviziune pe beneficiari, cele mai multe credite în lei moldovenești (77,9% din total credite în lei) cât și în valută străină (99,8% din total credite în valută) au fost acordate persoanelor juridice. În luna decembrie 2014 persoanelor juridice le-au fost acordate credite în moneda națională la o rată medie de 10,64% (față de 9,73% în noiembrie 2014) și credite în valută străină la o rată medie de 7,71% (față de 8,18% în septembrie 2014).

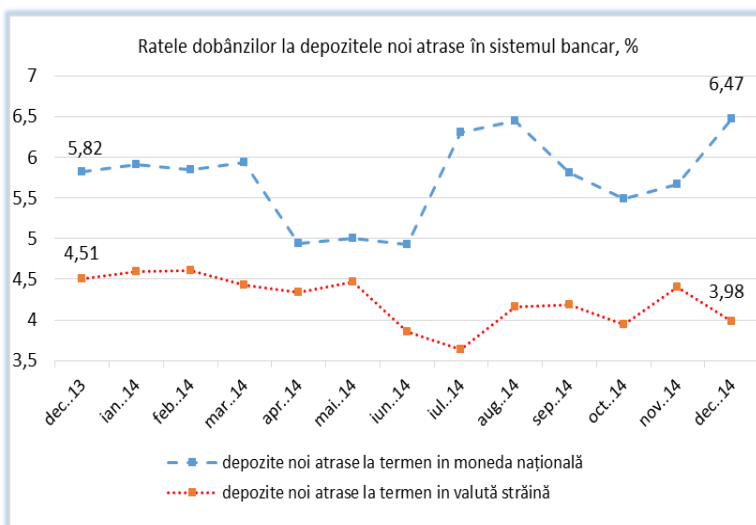
Rata medie a dobânzii la creditele noi în moneda națională acordate persoanelor fizice a constituit 12,04% în luna decembrie 2014 față de 12,17% în noiembrie curent.

La 31 decembrie 2014, soldul creditelor pe sectorul bancar conform rapoartelor prudențiale a constituit 40842,0 mil.lei, în scădere cu 3,2% față de începutul anului. De menționat, că față de sfârșitul lunii octombrie curent, acesta s-a micșorat cu 14,9%. În diviziune pe ramuri ale economiei, creditele acordate comerțului 13421,7 mil. lei au avut o pondere de 32,9% în total portofoliul de credite, față de 41,9% în octombrie curent. Creditele de consum au reprezentat 7,4% din total.

Piața depozitelor

Volumul depozitelor noi la termen atrase în moneda națională în luna decembrie 2014 a constituit 1845,1 mil. lei, în creștere cu 0,5% față de nivelul din luna precedentă și cu 1,6% față de luna decembrie 2013. Rată medie a dobânzii la aceste depozite a constituit 6,47%, în creștere cu 0,80 puncte procentuale față de luna noiembrie 2014 și cu 0,65 puncte procentuale față de luna decembrie 2013.

Volumul depozitelor noi la termen atrase în valută străină (exprimate în MDL) în luna decembrie curent a însumat 1718,9 mil. lei, cu 1,0% mai mult comparativ cu luna noiembrie 2014 și cu 58,0% față de aceeași perioadă a anului precedent. Rata medie a dobânzii la aceste depozite a constituit 3,98%, fiind în diminuare cu 0,42 puncte procentuale comparativ cu nivelul din luna noiembrie 2014 și cu 0,53 puncte procentuale comparativ cu luna octombrie 2013.

Tabel 26. Volumul depozitelor noi atrase la termen

	Depozite noi atrase în lei moldovenești		Depozite noi atrase în valută străină		Total depozite noi atrase
	Volum (mil.lei)	Rata medie (%)	Volum (mil.lei)	Rata medie (%)	Volum (mil. lei)
Decembrie 2013	1816,8	5,82	1087,7	4,51	2904,5
Ianuarie 2014	2058,8	5,91	1182,6	4,60	3241,4
Februarie	1951,2	5,84	1284,8	4,61	3236,0
Martie	1942,8	5,94	1141,4	4,43	3084,2
Aprilie	1831,9	4,94	1167,0	4,34	2998,9
Mai	1906,6	5,00	1165,0	4,46	3071,6
Iunie	1809,7	4,92	1206,9	3,85	3016,6
Iulie	1561,5	6,30	1607,7	3,64	3169,2
August	1750,9	6,45	1937,2	4,16	3688,1
Septembrie	1854,7	5,81	1608,9	4,18	3463,6
Octombrie	1854,6	5,49	1675,9	3,94	3530,5
Noiembrie	1835,9	5,67	1701,3	4,40	3537,2
Decembrie	1845,1	6,47	1718,9	3,98	3564,0

Cele mai atractive au continuat a fi depunerile cu termene de la 6 până la 12 luni, acestea constituind 41,7% din total depozite noi atrase în moneda națională și 44,0% din cele în valută străină. Aceste depozite au fost atrase la rate medii de respectiv, 7,98% și 4,25%.

Depozitele la termen în moneda națională atrase de la persoanele fizice au constituit 58,0% din total depozite atrase la termen în lei. Aceste depozite au fost atrase la o rată medie de 8,12%. De asemenea, depozitele atrase de la persoanele fizice în valută străină au avut cea mai mare pondere – de 75,1% din total depozite atrase în valută străină. Rata medie la aceste depozite a fost de 4,14%. Rata medie la depozitele în moneda națională atrase de la persoanele juridice a constituit 4,19%, în creștere cu 0,72 puncte procentuale comparativ cu luna anterioară.

De la începutul anului au fost atrase depozite noi la termen în volum total de 39601,3 mil. lei.

În luna decembrie 2014 marja bancară la operațiunile în moneda națională a constituit 4,48 puncte procentuale față de 4,14 puncte procentuale în luna precedentă. Totodată, marja bancară la operațiunile în valută străină a constituit 3,74 puncte procentuale, față de 3,78 puncte procentuale în luna noiembrie.

Soldul depozitelor din sectorul bancar conform rapoartelor prudențiale a crescut cu 26,2% față de sfârșitul anului 2013, constituind 65462,5 mil. lei la 31.12.2014.

IV. Situația în sectorul bancar⁴

Capitalul de gradul I* pe sectorul bancar a constituit 8707,3 mil. lei la 31.12.2014, înregistrând o creștere cu 9,8% de la începutul anului. La 31.12.2014, toate băncile dispuneau de un capital de gradul I conform cerinței minime reglementate (≥ 200 mil. lei).

Cota investițiilor străine în capitalul băncilor a crescut cu 5,4 p.p. de la începutul anului, consemnând valoarea de 77,6%.

Este de menționat, totodată, că indicatorul de solvabilitate (suficiența capitalului ponderat la risc, calculată ca raport dintre capitalul normativ și total active ponderate la risc) a înregistrat o valoare inferioară cerinței minime reglementate – 13,2% (normativul $\geq 16\%$).

Activele totale pe sectorul bancar au constituit 97584,4 mil. lei la 31.12.2014, fiind în creștere cu 28,1% față de începutul anului. Totodată, soldul creditelor (conform rapoartelor prudentiale) s-a micșorat față de începutul anului 2014 cu 3,2% constituind 40842,0 mil. lei la 31.12.2014. **Ponderea creditelor neperformante în total credite s-a majorat cu 0,1 puncte procentuale de la începutul anului până la nivelul de 11,7%.**

Rentabilitatea activelor (ROA) a constituit 0,9% la 31.12.2014, fiind în diminuare cu 0,7 puncte procentuale față de sfârșitul anului 2013. Rentabilitatea capitalului (ROE) s-a diminuat față de nivelul înregistrat la începutul anului cu 3,0 puncte procentuale până la 6,4%.

La 31.12.2014 profitul aferent exercițiului pe sectorul bancar a constituit 778,2 mil. lei, cu 23,7% mai mic față de nivelul înregistrat la sfârșitul anului 2013.

Indicatorii de lichiditate care expun capacitatea băncilor de a plasa în active și de a asigura în orice moment onorarea la scadență a obligațiilor de plată, au înregistrat valori peste cele reglementate. Valoarea indicatorului lichidității pe termen lung pe sector (principiul I al lichidității) (active cu termenul de rambursare mai mare de doi ani/resurse financiare cu termenul potențial de retragere mai mare de doi ani ≤ 1) a constituit 0,7. Lichiditatea curentă pe sector (principiul II al lichidității) (active lichide, exprimate în numerar, depozite la BNM, valori mobiliare lichide, credite interbancare nete cu termenul de până la o lună / total active $\times 100\% \geq 20$ la sută) a înregistrat în decembrie curent valoarea de 21,6%, cu 12,2 puncte procentuale mai mică față de nivelul din 31.12.2013.

---

⁴ Sursa: datele oficiale ale Băncii Naționale a Moldovei

* Capitalul de gradul întâi este componenta de bază a capitalului normativ total, care include: a) acțiuni ordinare; b) acțiuni preferențiale cu dividende nefixate și acțiuni preferențiale cu dividende fixate necumulative emise cu termen nelimitat; c) surplus de capital (mijloace bănești obținute de la comercializarea acțiunilor peste valoarea nominală (fixată), incluse în punctele a) și b); d) profitul nedistribuit și rezervele obținute sau majorate ca rezultat al distribuirii profitului; e) minus mărimea calculată dar nerezerată a reducerilor pentru pierderi la active și angajamente condiționale; f) minus suma totală a imobilizărilor necorporale nete.

Tabel 27. Principali indicatori pe sectorul bancar

Indicatorul financiar	Unitate de măsură	La 31.12.2014	La 31.12.2013	Variația 31.12.2014 față de 31.12.2013 %
Capitalul normativ total (CNT)	mil. lei	9031,8	8167,6	10,6
Capitalul de gradul I	mil. lei	8707,3	7926,3	9,8
Suficiența capitalului ponderat la risc ($\geq 16\%$)	%	13,2	23,0	
Cota investițiilor străine în capitalul social al băncilor	%	77,6	72,2	
Soldul datoriei la credite	mil. lei	40842,0	42170,7	-3,2
Soldul datoriei la credite neperformante (suma de bază) / soldul datoriei la credite (suma de bază)	%	11,7	11,6	
Soldul datoriei la credite neperformante nete / CNT	%	14,2	16,6	
Soldul activelor neperformante nete / CNT	%	19,1	24,6	
Suma reducerilor calculate pentru pierderi la active și angajamente condiționale	mil. lei	5957,0	5210,9	14,3
Media activelor generatoare de dobândă / Media activelor	%	51,7	84,2	
Rentabilitatea activelor (ROA) ¹	%	0,9	1,6	
Rentabilitatea capitalului (ROE) ²	%	6,4	9,4	
Marja netă a dobânzii ³	%	3,8	3,2	
Indicele eficienței ⁴	%	119,3	135,3	
Principiu I- lichiditatea pe termen lung (≤ 1) ⁵		0,7	0,7	
Principiu II- lichiditatea curentă ($\geq 20\%$) ⁶	%	21,6	33,8	
Soldul depozitelor persoanelor fizice (suma de bază) / soldul depozitelor (suma de bază)	%	52,8	60,4	
Soldul depozitelor persoanelor juridice cu excepția băncilor (suma de bază) / soldul depozitelor (suma de bază)	%	26,2	31,4*	
Soldul depozitelor în valută (suma de bază) / soldul depozitelor (suma de bază)	%	52,0	44,7	
Numărul instituțiilor financiare		14	14	
Numărul total de subdiviziuni ale băncilor		1338	1287	
Numărul angajaților în sectorul bancar		10218	10933	

Sursa: BNM

¹ Profit aferent exercițiului anualizat / Media activelor² Profit aferent exercițiului anualizat / Media capitalului³ Venitul net din dobânzi anualizat / Media activelor generatoare de dobândă⁴ Venitul net din dobânzi + Venituri neafere dobânzilor / Cheltuieli neafere dobânzilor⁵ Active cu termenul mai mare de 2 ani / Resursele financiare cu termenul mai mare de 2 ani⁶ Active lichide / Total active

*soldul depozitelor persoanelor juridice (suma de bază) / soldul depozitelor (suma de bază)

V. Piața valorilor mobiliare⁵

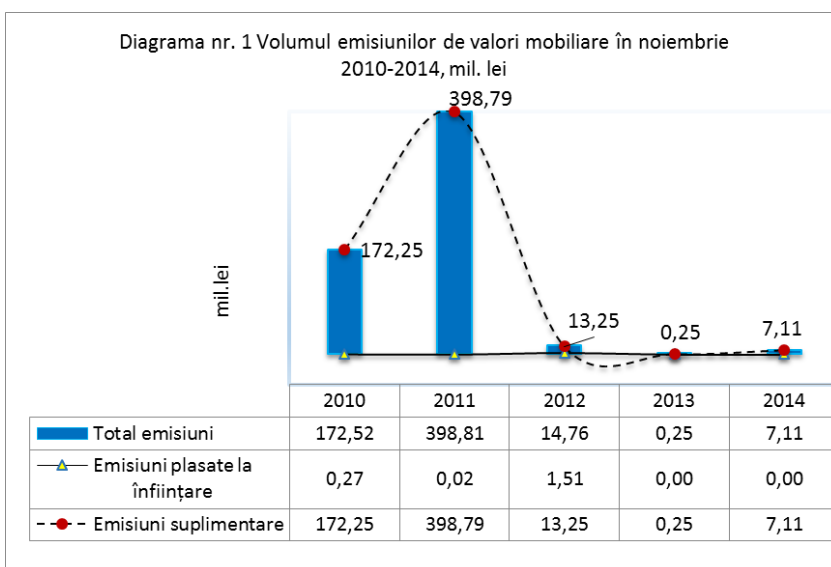
Piața primară

În luna noiembrie 2014, în Registrul de stat al valorilor mobiliare, ținut de către Comisia Națională a Pieței Financiare au fost înregistrate 3 emisiuni suplimentare de acțiuni, în valoare de 7,11 mil. lei.

În ianuarie-noiembrie 2014 au fost realizate 52 de emisiuni de acțiuni în volum total de 1157,6 mil. lei, sau cu 40,3% mai mult comparativ cu perioada similară a anului precedent.

Investițiile străine au reprezentat 67,3% din totalul emisiunilor din perioada de referință. Acestea au înregistrat o creștere de la 440,83 mil lei în anul 2013 la 778,77 mil lei în 2014. Acest fapt se datorează fluxului de investiții din Olanda - 49,96 %, Italia - 32,10 % și România - 8,33 % din volumul investițiilor străine.

Diagrama nr. 1 Volumul emisiunilor de valori mobiliare în noiembrie 2010-2014, mil. lei

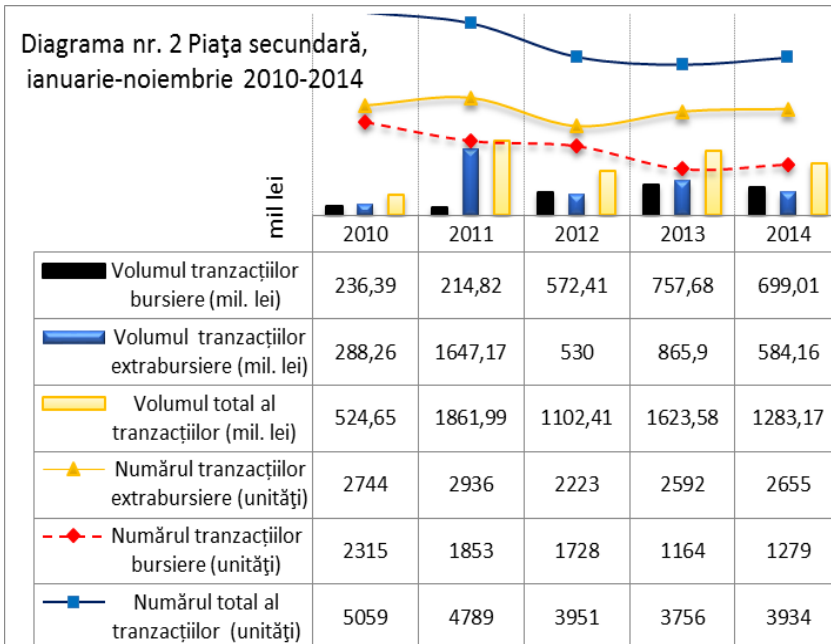

Piața secundară

În perioada ianuarie-noiembrie 2014 pe piața secundară au fost efectuate 3934 tranzacții cu valori mobiliare în volum de 1283,17 mil. lei, fiind înregistrată o diminuare cu 20,97% comparativ cu volumul tranzacțiilor efectuate în perioada ianuarie – noiembrie 2013. Volumul total al tranzacțiilor atestă o evoluție neuniformă în perioada 2010 – 2014, iar numărul total al tranzacțiilor înregistrează o descreștere semnificativă, de la 5059 unități în anul 2010 la 3934 unități în anul 2014.

În luna noiembrie curent pe piața secundară au fost efectuate 493 tranzacții cu valori mobiliare în volum total de 193,2 mil. lei, cu 1,9% mai mic comparativ cu volumul tranzacțiilor efectuate în noiembrie 2013.

Diagrama nr. 2 Piața secundară, ianuarie-noiembrie 2010-2014

⁵ Sursa: datele oficiale ale CNPF

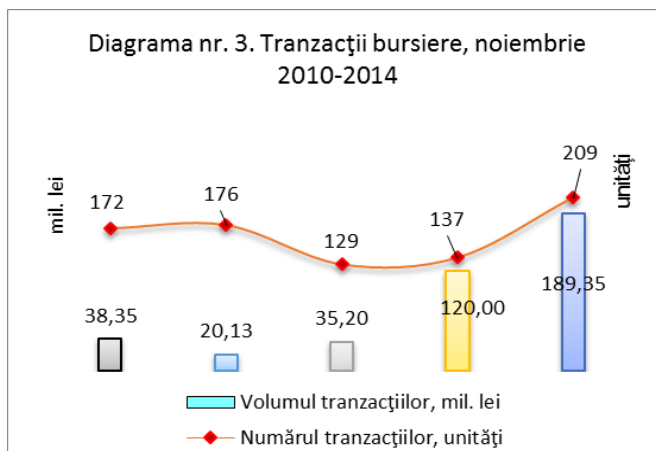
Piața bursieră

În noiembrie curent pe piața bursieră au fost înregistrate 209 tranzacții în volum total de 189,35 mil. lei. Rulajul bursier s-a majorat de 1,58 ori față de indicatorul lunii noiembrie a anului precedent.

Totodată, indicatorii pieței bursiere înregistrează o creștere semnificativă de la 20,13 mil. lei în anul 2011 la 189,35 mil. lei în anul 2014, remarcându-se volumul tranzacțiilor bursiere înregistrat în luna noiembrie 2014, care depășește media lunilor noiembrie din acești ani de 2,35 ori.

Ponderea tranzacțiilor bursiere înregistrate în noiembrie 2014 a constituit 98,02 % din volumul total al tranzacțiilor înregistrate în această perioadă pe piața secundară.

Cota parte a tranzacțiilor înregistrate pe segmentul bursier în luna noiembrie 2014 constituie 42,39 % din numărul total al tranzacțiilor efectuate în luna respectivă.

Segmentul extrabursier

În perioada analizată pe segmentul extrabursier au fost înregistrate 284 tranzacții în volum total de 3,83 mil. lei, cu 73,1% mai mic față de nivelul înregistrat în noiembrie 2013.

Din acestea, ponderea majoră - de 82,1% sau 19,6 mil. lei le-a revenit tranzacțiilor în baza hotărârii instanței de judecată - 2,07 mil. lei, sau 54,05 %. Tranzacțiile de vânzare-cumpărare au reprezentat 0,59 mil. lei, sau 15,40% din volumul total al tranzacțiilor extrabursiere. Tranzacțiile de succesiune a valorilor mobiliare în urma dizolvării sau reorganizării acționarului persoană juridică au constituit 0,54 mil. lei, sau 14,10%, iar alte tranzacții - 0,63 mil lei, sau 16,45%.

VI. Evoluții și perspective ale economiei globale⁶

Potrivit ultimului raport "Global Economic Prospects" publicat de Banca Mondială în ianuarie 2015, economia globală este caracterizată de continuarea luptei cu moștenirea crizei globale, care limitează mult dinamica economiilor emergente, mai puțin dinamice decât în trecut.

Creșterea economică globală a fost mai mică în 2014 decât așteptările inițiale, iar slaba dinamică e pusă pe seama progreselor modeste în ceea ce privește crearea de noi locuri de muncă.

În timp ce activitatea pe acest segment în Statele Unite și Marea Britanie a fost una îmbucurătoare, susținută de o politică monetară adecvată, recuperarea globală a fost afectată de evoluțiile din zona euro, determinate de criza pe care a traversat-o, din economia Japoniei, confruntată cu stagflația, dar și a Chinei, care trece printr-o încetinire ce trebuie gestionată cu atenție. Dezamăgitoare a fost și evoluția statelor în curs de dezvoltare, economiile acestora fiind constrânse de o cerere externă slabă, înăsprirea politicilor interne și incertitudinile politice, dar și de constrângerile pe partea ofertei.

Raportul arată că după o creștere de 2,6% în 2014, PIB-ul mondial va urca în 2015 cu aproximativ 3,0% în 2015 și 3,3% în 2016. Principalele fundamente ale unor astfel de perspective sunt redresarea treptată a economiilor statelor cu venituri mari, prețurile mici la petrol și stingerea turbulențelor interne în unele state aflate în curs de dezvoltare. De altfel, economiile în curs de dezvoltare sunt de așteptat să urce cu 4,4% în 2014, 4,8% în 2015 și 5,3% în 2016. Se estimează o creștere economică în țările cu venituri mari de 2,2% în 2015 față de 1,8% în 2014.

Există însă o conjunctură favorabilă, ce ar putea fi speculată pe viitor: prețurile materiilor prime sunt mici (în special cel al petrolului), ratele de dobândă sunt constante și scăzute. Totuși, politicile monetare sunt din ce în ce mai divergente în întreaga lume, iar comerțul mondial performează slab. Volatilitatea pieței financiare, agravată de riscul unei deteriorări bruște a condițiilor de lichiditate, ar putea ridica brusc tensiunea în statele în curs de dezvoltare. Ea ar putea avea un impact negativ asupra indicatorului de îndatorare a acestor țărilor, fapt de nedorit, după ce timp de mai mulți ani piețele de capital nu au fost prea blânde cu acestea. În cazul în care zona euro sau Japonia alunecă într-o perioadă prelungită de stagnare sau deflație, comerțul global ar putea slăbi în continuare. Deși probabilitatea e mică, nu sunt excluse nici turbulențe iscate de China, o scădere mai accentuată a creșterii economice a acesteia putând declanșa o mișcare dezordonată a capitalurilor și putând avea implicații considerabile pentru economia globală.

Statele cu economii dezvoltate vor continua recuperarea fragilă în contextul în care au continuat politica monetară acomodativă și o abordare flexibilă a unor politici fiscale, care să susțină creșterea economică. Ele eu de trecut însă adevărate teste pentru a realiza planuri de consolidare și reforme structurale. În țările în curs de dezvoltare, politicile monetare strânse la nivel global ar putea reduce fluxurile de capital și declanșa un nou val de depreciere ale monedelor interne. Deși devalorizarea ar putea consolida exporturile și ajusta contul curent, aceasta ar slăbi bilanțurile și anula efectele bune ale prețurilor materiilor prime joase. Unele bănci centrale ale țărilor în curs de dezvoltare ar

---

⁶ Conform informației publicate de instituțiile financiare internaționale și datelor statistice ale autoritățile statelor menționate

avea de ales între măsuri de politică monetară menite a sprijini creșterea economică și respectiv măsuri necesare pentru a ține sub control inflația, moneda națională și a susține stabilitatea sistemului financiar. Un stimul fiscal poate fi luat în considerare în cazul unui ciclu ascuțit de recesiune. În practică însă, utilizarea politicii fiscale ca instrument de politică anticiclică poate fi barată de o lipsă de spațiu fiscal, care limitează capacitatea de a folosi stimulentele fiscale și eficacitatea acestora.

Potrivit experților Băncii Mondiale, atât țările în curs de dezvoltare, cât și cele cu venituri ridicate trebuie să întreprindă reforme structurale cuprinzătoare, inclusiv îmbunătățirea instituțiilor și infrastructurii publice, în scopul de a promova creșterea economică și crearea de locuri de muncă. Aceasta va ajuta la atingerea obiectivelor de reducere a sărăciei până în 2030.

SUA

În Statele Unite, activitatea economică a luat amploare în ultimele două trimestre ale anului 2014, după o volatilitate semnificativă de la începutul anului. Ultimele date din sondaje indică la menținerea ritmului de creștere susținută și în ultimul trimestru al anului. Potrivit celei de a treia estimări a Biroului de Analiză Economică al SUA, publicată la 23 decembrie 2014, în trimestrul III, 2014 economia americană a realizat o creștere medie anualizată de 5,0% (față de 3,9% conform celei de a doua estimări), iar în trimestrul II, creșterea a fost de 4,6%.

Creșterea din trimestrul III, 2014 a fost determinată de contribuția pozitivă a exportului net (ca urmare a creșterii robuste a exporturilor și scăderii importurilor), precum și de creșterea continuă a consumului intern. Cu toate acestea, piața imobiliară continuă să fie punctul slab al economiei, în contextul unei creșteri destul de lente a investițiilor în sectorul privat.

Indicele percepției despre mediul de afaceri (business sentiment index) rămâne în continuare robust, indicând la o creștere susținută pe termen scurt. Perspectivele pentru cererea de consum continuă să se îmbunătățească, reflectat într-o creștere a indicatorului de încredere a consumatorilor. Progresele recente au avut loc pe fondul reducerii costurilor de îndatorare, perspectivelor favorabile pe piața forței de muncă și scăderii semnificative din ultima perioadă a prețurilor la benzină, fapt favorabil în special gospodăriilor cu venituri mici, cu o predilecție mai mare spre consum.

În contextul general de îmbunătățire a perspectivelor economice, la 29 octombrie 2014, Comitetul Federal pentru Piața Deschisă (Federal Open Market Committee) a anunțat finalizarea programului de cumpărare lunară de obligațiuni efectuate pentru reducerea ratei dobânzii pe termen lung, reafirmând că după finalizarea programului va menține în continuare în intervalul curent țintă pentru rata dobânzii pentru fondurile federale.

Rezerva Federală a SUA (Fed) estimează o creștere între 2,0 și 2,2% a economiei americane pentru anul 2014 și între 2,6 și 3,0% pentru anul 2015.

În decembrie 2014 volumul producției industriale s-a diminuat cu 0,9% față de luna precedentă, și a crescut cu 4,9% față de luna decembrie 2013. Creșterea anuală a volumului producției industriale a fost determinată de sporirea cu 11,1% a volumului producției extractive și cu 4,9% a producției manufacturiere, iar producția în sectorul energetic a scăzut cu 5,4%.

Vânzările din comerțul cu amănuntul în decembrie 2014 au scăzut cu 0,9% față de luna noiembrie curent, iar față de luna decembrie 2013 cifra de afaceri totală din comerțul cu amănuntul prezintă o creștere de 3,2%.

Prețurile de consum în decembrie au scăzut cu 0,4% față de nivelul din luna precedentă, iar rata anuală a inflației a constituit 0,8% în decembrie 2014.

Numărul de locuri noi de muncă create în luna decembrie a crescut cu 252 mii (cel mai înalt nivel din ultimii trei ani) în timp ce rata șomajului s-a diminuat cu 0,2 puncte procentuale față de nivelul din luna precedentă constituind 5,6% (cel mai jos nivel înregistrat începând cu luna iunie 2008). În decembrie 2013 rata șomajului constituia 6,7%.

UE și zona euro

Evoluțiile economice recente nu au confirmat redresarea economică anticipată la începutul anului 2014. PIB real a înregistrat o creștere modestă în trimestrele II și III 2014. Astfel, PIB real în zona euro a crescut cu 0,8% în trimestrul III, 2014, comparativ cu trimestrul III, 2013, iar în țările UE28 – cu 1,3%. Față de trimestrul II, 2014, PIB în zona euro a crescut cu 0,2%, iar în țările UE28 acesta a crescut cu 0,3%. Creșterea economică sub așteptări s-a înregistrat pe fondul unor evoluții modeste ale schimburilor comerciale mondiale, al unor preocupări sporite privind perspectivele de creștere internă, posibil alimentate de stagnarea procesului de reformă economică în unele țări, al tensiunilor geopolitice persistente și al unei intensificări inferioare celei preconizate a investițiilor rezidențiale în unele țări.

Această evoluție a confirmat semnalele anterioare privind temperarea ritmului de creștere economică în zona euro, ceea ce a condus la revizuirea în sens descendent a perspectivelor PIB real în zona euro în cele mai recente prognoze. În acest context, proiecțiile macroeconomice pentru zona euro ale experților Eurosistemului din luna decembrie 2014 anticipează un ritm anual de creștere a PIB real de 0,8% în 2014, 1,0% în 2015 și, respectiv, 1,5% în 2016. Comparativ cu proiecțiile macroeconomice din luna septembrie 2014, proiecțiile privind creșterea PIB real au fost revizuite semnificativ în sens descendent. Atât proiecțiile privind cererea internă, cât și cele referitoare la exporturile nete au fost revizuite în sens descendent.

Potrivit datelor Eurostat, în noiembrie 2014 producția industrială a crescut cu 0,2% față de luna anterioară atât în țările din zona euro, cât și în țările EU28. Comparativ cu luna similară a anului precedent, volumul producției industriale s-a diminuat cu 0,4% în zona euro și cu 0,1% în țările EU28.

Cifra de afaceri în comerțul interior cu amănuntul s-a majorat cu 0,6% în zona euro și cu 0,8% în țările EU28 în noiembrie 2014 față de luna anterioară. Față de luna noiembrie 2013 comerțul interior cu amănuntul a crescut cu 1,5% în zona euro și cu 2,6% în țările EU28.

În noiembrie 2014 cifra de afaceri din sectorul de construcții s-a diminuat față de nivelul din luna anterioară cu 0,1% în zona euro și cu 0,2% în țările membre EU28. Totodată, producția în construcții a avut un ritm anual de creștere în luna noiembrie 2014 de 2,2% în zona euro și 2,5% în țările membre EU28.

Primele estimări ale comerțului exterior al zonei euro prezintă o majorare cu 0,2% a exporturilor în luna noiembrie 2014 față de luna octombrie 2014. Importurile s-au menținut la nivelul lunii precedente. Exporturile țărilor membre UE au crescut cu 0,7% și 0,9%, iar importurile au scăzut cu 1,1%, în noiembrie 2014 față de octombrie 2014.

Rata șomajului în zona euro s-a menținut la nivelul din luna anterioară, constituind 11,5% în noiembrie 2014, nivel inferior comparativ cu luna noiembrie 2013 când

aceasta consemna valoarea de 11,9%. În țările EU28 nivelul șomajului la fel s-a menținut la nivelul din luna precedentă de 10,0%.

Rata anuală a inflației IAPC în zona euro a constituit minus 0,1% în luna decembrie 2014. Față de luna precedentă prețurile au scăzut cu 0,2%.

Pe baza analizelor economice și monetare periodice și în conformitate cu semnalele privind orientarea viitoare a politicii monetare, Consiliul guvernatorilor BCE a decis, în ședința din 4 decembrie 2014, ca ratele dobânzilor reprezentative ale BCE să rămână nemodificate. Cu privire la măsurile neconvenționale de politică monetară, Eurosistemul a început să cumpere obligațiuni garantate și titluri garantate cu active. Durata programelor de achiziție va fi de cel puțin doi ani. Cea de-a doua operațiune ținută de refinanțare pe termen mai lung va fi efectuată în scurt timp și va fi urmată de alte șase operațiuni până în luna iunie 2016. Coroborate, măsurile vor avea un impact semnificativ asupra bilanțului Eurosistemului, intenționându-se ca acesta să revină la dimensiuni apropiate celor de la începutul anului 2012.

România

Conform datelor Institutului Național de Statistică din România, produsul intern brut în trimestrul III, 2014 a fost, în termeni reali, mai mare cu 1,8% comparativ cu trimestrul II, 2014. Totodată, față de același trimestru din anul 2013, produsul intern brut a înregistrat o creștere cu 3,0%, iar per total 9 luni produsul intern brut a crescut cu 3,1% față de perioada ianuarie-septembrie 2013. Potrivit celor mai recente estimări ale Comisiei Naționale de Prognoză a României pentru anul 2014 se așteaptă o creștere economică de 2,6% pentru 2014 și de 2,5% pentru 2015. Totodată, potrivit estimărilor experților CE, economia României va crește cu 2,5% în anul 2014, iar riscurile asupra economiei românești includ o deteriorare prelungită a situației geopolitice din zonă (Ucraina, în primul rând) și reducerea gradului de creditare a persoanelor fizice și a instituțiilor financiare. Inflația este prognozată la o medie de 1,5% pe întregul an 2014, însă în 2015 și 2016 ar urma să crească la o medie de 2,1%, și 2,7%, respectiv, ca urmare a creșterii consumului intern.

Conform datelor statistice, în luna noiembrie 2014, producția industrială a crescut față de luna corespunzătoare din anul precedent cu 2,8%. În ianuarie-noiembrie 2014, comparativ cu perioada ianuarie-octombrie 2013, aceasta a crescut cu 7,5%.

În noiembrie 2014, volumul cifrei de afaceri din comerțul cu amănuntul a crescut față de luna corespunzătoare a anului precedent cu 7,8%, iar în primele 11 luni ale anului 2014 acesta s-a majorat cu 7,4% comparativ cu perioada similară a anului precedent. Volumul cifrei de afaceri pentru serviciile de piață prestate populației a crescut cu 0,8% iar față de luna corespunzătoare a anului precedent, iar în ianuarie-noiembrie 2014, acesta s-a majorat cu 1,6%, comparativ cu perioada similară a anului precedent.

În primele 11 luni ale anului, exporturile au crescut cu 6,5%, iar importurile cu 6,1% față de perioada corespunzătoare din anul precedent.

Prețurile de consum au scăzut în luna decembrie 2014 cu 0,1% comparativ cu noiembrie 2014, iar rata anuală a inflației a constituit 0,8%. În noiembrie 2014, rata șomajului a constituit 6,5% față de 6,5% în luna octombrie 2014, și 7,1% în noiembrie 2013. Câștigul salarial mediu nominal net a crescut în noiembrie 2014 față de luna precedentă cu 2,2% și cu 5,6% față de luna noiembrie 2013, iar indicele câștigului salarial real pentru luna noiembrie 2014 față de luna precedentă, calculat ca raport între indicele câștigului salarial nominal net și indicele prețurilor de consum, a fost de 104,3%.

VII. Noutăți financiare

Banca Națională a Moldovei

11 decembrie 2014 - Decizii de politică monetară

În ședința din 11 decembrie 2014, Consiliul de administrație al Băncii Naționale a Moldovei a decis majorarea nivelurilor ratelor dobânzilor la instrumentele de politică monetară. Astfel, rata de bază a BNM (aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt) a fost majorată cu 1,0 puncte procentuale, de la 3,5% până la 4,5%. De asemenea, au fost majorate cu câte 1,0 puncte procentuale ratele la depozitele și creditele "overnight" până la, respectiv, 1,5% și 7,5%.

Totodată, s-a decis menținerea normei rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești și în valută străină la nivelul actual de 14,0% din baza de calcul.

(Conform informației publicate de Banca Națională a Moldovei)

29 decembrie 2014 - Decizii de politică monetară

În ședința din 29 decembrie 2014, Consiliul de administrație al Băncii Naționale a Moldovei a decis majorarea nivelurilor ratelor dobânzilor la instrumentele de politică monetară. Astfel, rata de bază a BNM (aplicată la principalele operațiuni de politică monetară pe termen scurt) a fost majorată cu 2,0 puncte procentuale, de la 4,5% până la 6,5%. De asemenea, au fost majorate cu câte 2,0 puncte procentuale ratele la depozitele și creditele "overnight" până la, respectiv, 3,5% și 9,5%.

Totodată, s-a decis menținerea normei rezervelor obligatorii din mijloacele atrase în lei moldovenești și în valută străină la nivelul actual de 14,0% din baza de calcul.

(Conform informației publicate de Banca Națională a Moldovei)

Banca Centrală Europeană

1 ianuarie 2015 - Lituania aderă la zona euro

- Lituania începe să utilizeze euro
- Lietuvos bankas devine membră al Eurosistemului
- Lituania aderă, de asemenea, la funcția de supraveghere bancară a BCE în cadrul Mecanismului unic de supraveghere

Euro a intrat astăzi în circulație în Lituania, numărul statelor membre ale Uniunii Europene (UE) care utilizează moneda unică europeană ajungând la 19, a anunțat Banca Centrală Europeană (BCE).

„În numele Consiliului guvernatorilor Băncii Centrale Europene, salut această nouă extindere a zonei euro. Lituania a adoptat măsuri excepționale într-o perioadă dificilă pentru a-și atinge obiectivul de a adera la moneda unică,” a declarat Mario Draghi, președintele BCE.

Lietuvos bankas, banca centrală națională a Lituaniei, devine membră a Eurosistemului, sistemul băncilor centrale din zona euro, format din BCE și 19 bănci centrale naționale. Lituania aderă, de asemenea, la Mecanismul unic de supraveghere, care reunește băncile mai mari sub supravegherea BCE. Trei bănci lituaniene (SEB bankas, Swedbank și DNB bankas) fac obiectul supravegherii directe a BCE. Acestea au fost deja supuse evaluării cuprinzătoare, o verificare financiară a 130 de bănci din zona euro.

Lietuvos bankas a achitat partea rămasă din contribuția sa la capitalul BCE și a transferat contribuția sa la activele externe de rezervă ale BCE. Integrarea instituțiilor financiare monetare (IFM) lituaniene în sistemul bancar al zonei euro la data de 1 ianuarie 2015 a fost deja luată în considerare la publicarea necesarului de lichiditate al zonei euro și la stabilirea nivelului alocării de referință (*benchmark allotment*) la 30 decembrie 2014. Contrapartidele lituaniene ale Eurosistemului vor putea participa la operațiunile de piață ale BCE anunțate după data de 1 ianuarie 2015.

O listă a băncilor și a altor IFM din Lituania supuse regimului rezervelor minime obligatorii, precum și listele IFM din alte state membre ale UE care au adoptat euro vor fi publicate în scurt timp pe website-ul BCE. Totodată, între 1 și 27 ianuarie 2015 este prevăzută o perioadă tranzitorie de aplicare a rezervelor minime obligatorii pentru IFM lituaniene. Activele de pe teritoriul Lituaniei eligibile pentru constituirea de garanții în cadrul operațiunilor de creditare ale Eurosistemului vor fi, de asemenea, adăugate în lista activelor negociabile eligibile din zona euro, disponibilă pe website-ul BCE.

Aderarea Lituaniei la zona euro ca cel de-al 19-lea stat membru mai înseamnă și faptul că noul sistem de rotație a drepturilor de vot în cadrul Consiliului guvernatorilor intră în vigoare începând de astăzi. Website-ul BCE explică acest sistem și include un calendar care prezintă modul de rotație a drepturilor de vot în anii 2015 și 2016.

(Conform informației publicate de Banca Centrală Europeană)

Banca Centrală Europeană

22 ianuarie 2015 - Decizii de politică monetară

În ședința din 22 ianuarie 2015 Consiliul guvernatorilor BCE a hotărât ca rata dobânzii la operațiunile principale de refinanțare și ratele dobânzilor la facilitatea de creditare marginală și la facilitatea de depozit să rămână neschimbate la nivelurile de 0,05%, 0,30% și, respectiv, -0,20%.

(Conform informației publicate de Banca Centrală Europeană)

Comisia Națională a Pieței Financiare

16 ianuarie 2015 – Reglementări noi - Prevederi noi

Recent Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare a aprobat un set de Regulamente pe piața de capital care vizează sectorul organismelor de plasament colectiv în valori mobiliare. Pe marginea acestui subiect - interviul acordat de Raisa Andronic, director-adjunct al Direcției generale plasamente colective și microfinanțare.

Interviul poate fi urmărit pe pagina oficială a Comisiei Naționale a Pieței Financiare la următorul link: <http://cnpf.md/md/news/1211/1/3991/>.

(Conform informației publicate de CNPF)

Ministerul Economiei al Republicii Moldova

20 ianuarie 2015 – Proiectul european East-Invest va contribui la consolidarea capacităților companiilor autohtone de a accede pe piața europeană

La 19 ianuarie 2015, la Ministerul Economiei a avut loc o întrevedere între reprezentanții ministerului și experții proiectului european East – Invest, finanțat de Comisia Europeană și implementat de EUROCHAMBERS (Asociația Europeană a Camerelor de Comerț și Industrie).

Proiectul se află în cea de-a doua fază de implementare și are drept scop consolidarea capacităților organizațiilor de suport în afaceri și a asociațiilor de IMM-uri, prin programe de twinning și instruire. Rolul acestor instruirii constă în pregătirea organizațiilor de consultanță în afaceri pe diverse sectoare economice, care ulterior să poată oferi la rândul lor asistență în dezvoltarea afacerilor pentru sectorul privat.

Prima fază a proiectului a contribuit la o primă cartografiere a asociațiilor de suport în afaceri, precum și la elaborarea unei evaluări a nevoilor individuale ale acestora. Prin intermediul unui set larg de activități de consolidare a capacităților, atât IMM-urilor, cât și asociațiile de suport au obținut o introspecție referitor la nivelul lor de avansare în termeni de internaționalizare, cunoștințe ZLSAC și în alte domenii de interes relevante pentru dezvoltare.

În cadrul ședinței au fost prezentate scopul și activitățile planificate din cadrul proiectului și au fost discutate sectoarele prioritare de asistență în instruire.

Notă: East Invest este un proiect lansat la inițiativa Uniunii Europene care vizează sprijinirea dezvoltării unui mediu economic favorabil și sector privat competitiv, precum și consolidarea creșterii fluxurilor comerciale și a investițiilor între statele membre ale UE și cele 6 țări din cadrul Parteneriatului estic (Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Moldova și Ucraina). Recent între UE și EUROCHAMBRES (implementatorul proiectului) a fost semnată cea de a doua fază a proiectului pe o perioadă de 36 luni.

(Conform informației publicate de Ministerul Economiei al Republicii Moldova)

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova

20 ianuarie 2015 – În 2015 vor fi create încă 15 grupuri de producători în domeniul horticola, care vor putea accesa granturi pentru industria post-recoltă

”Obiectivul proiectului MAC-P pentru anul 2015, este de crea încă 15 grupuri de producători în domeniul horticola, care vor putea accesa granturi pentru industria post-

recoltă de până la \$350 mii”, a declarat Olga Sainciuc, coordonatorul Programului de granturi post-recoltă ”Facilitarea accesului la piețele de desfacere”, la ședința Consiliului de observatori al Unității consolidate de implementare și monitorizare a proiectelor în agricultură, implementatorul proiectului MAC-P. Ședința Consiliului a avut loc la 19 ianuarie 2015.

Președintele Consiliului de observatori al proiectului, Vasile Bumacov, ministrul Agriculturii și Industriei Alimentare a dat o apreciere înaltă rezultatelor înregistrate în anul 2014, de către proiectul Băncii Mondiale Agricultura Competitivă în Moldova, în cadrul căruia sunt implementate două Programe de granturi. ”Una din cele mai mari provocări a proiectului a fost cea de a convinge agricultorii din Moldova să se asocieze. Cu suportul proiectului, în 2014 au fost create 18 grupe de producători, asociind peste 100 de agricultori. Acesta este un rezultat foarte bun”, a menționat Vasile Bumacov. Conform informației examinate la ședința Consiliului, în anul trecut în cadrul Programului de granturi ”Facilitarea accesului la piețele de desfacere” au fost organizate 2 apeluri de granturi. La primul apel au participat 9 grupuri de producători, fiind acceptați spre finanțare 8. Investițiile totale ale acestora sunt de 83,5 mil. lei, dintre care 32,5 mil. lei revin granturilor. Astfel, datorită investițiilor proprii și granturilor oferite, în anul curent horticultorii vor construi 7 frigidere industriale cu o capacitate de păstrare de la 150 până la 500 de tone, instala trei linii de sortare. Pentru construcția obiectelor a fost deja procurat echipament specializat de colectare, sortare și calibrare a alunelor și migdalelor, stivuitoare, două unități de transport frigorific, etc.

”La cel de al doilea apel, Comisia de evaluare a aprobat spre finanțare 5 grupuri de producători horticoli. Suma totală a investițiilor indicate în proiectele investiționale aprobate este de 41,4 mln. lei, dintre care 14,3 mil. lei vor fi granturi. Din aceste resurse vor fi instalate 5 frigidere, 4 linii de sortare și ambalare, linii de uscare a fructelor, etc.”, a specificat Olga Sainciuc.

Referitor la cel de al doilea Program de granturi post-investiționale ”Managementul durabil al terenurilor”, creat întru implementarea practicilor de conservare a solului și prevenirea eroziunii acestuia, s-a menționat, că obiectivul anului 2015 este de acorda 100 de granturi de până la \$20 mii. În 2014, în cadrul acestui Program au fost alocate granturi în valoare totală de 5,3 mil. lei pentru 33 de întreprinderi agricole.

NOTĂ: Proiectul Băncii Mondiale Agricultura Competitivă (MAC-P) și-a început activitatea în 2013. În cadrul proiectului sunt realizate două programe de granturi în agricultură - Programul de granturi investițional post-recoltă ”Facilitarea accesului la piețele de desfacere” destinat grupurilor de agricultori realizat în parteneriat cu MAIA și Programul de granturi ”Managementul durabil al terenurilor”, care are drept obiectiv aplicarea practicilor prietenoase mediului și este realizat în parteneriat cu Ministerul Mediului. Totodată, proiectul prevede modernizarea sistemului de management al siguranței alimentelor și acordarea suportului investițional în reabilitarea fâșiilor de protecție anti-eroziune pentru amănțițe și sporirea productivității terenurilor agricole. Bugetul Proiectului este de 27 milioane dolari SUA, dintre care - 18 mln. Dolari SUA împrumutul AID, 4,4 mln. dolari SUA grant acordat de Fondul Global de Mediu, 2,8 mln. dolari SUA grantul oferit de Guvernului Suedez și contribuția Guvernului Republicii Moldova în valoare de 2 mln. dolari SUA. Proiectul va fi realizat până în iunie 2017.

(Conform informației publicate de Ministerul Agriculturii al Republicii Moldova)

Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova

22 ianuarie 2015 – Certificarea auditorilor interni din sectorul public

Ministerul Finanțelor anunță inițierea procesului de certificare a auditorilor interni din sectorul public.

Astfel, la examenul de calificare sînt în drept să aplice auditorii interni / angajații unităților de audit intern din cadrul autorităților administrației publice centrale și locale, instituțiilor publice, precum și autorităților / instituțiilor autonome care gestionează mijloace ale bugetului public național, prezentând Ministerului Finanțelor următoarele documente:

- a. cererea de admitere la examenul de calificare (conform anexei nr.1) - în original;
- b. carnetul de muncă ce confirmă angajarea și vechimea în muncă de cel puțin 1 an în domeniul auditului intern în sectorul public - în original și în copie;
- c. buletinul de identitate - în original și în copie;
- d. scrisoare emisă de către conducătorul ierarhic superior, ce confirmă realizarea a cel puțin 2 misiuni de audit intern în conformitate cu Standardele Naționale de Audit Intern - în original și în copie.

Setul de documente urmează a fi depus până la data de 31 martie 2015, Direcției de armonizare a controlului financiar public intern.

(Conform informației publicate de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova)

Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova

26 ianuarie 2015 – CCI Invită Vizitatorii la Expoziția Națională Fabricat în Moldova și la Programul de afaceri al Evenimentului

Evenimentul național „Fabricat în Moldova”, organizat tradițional de Camera de Comerț și Industrie, se va desfășura, în perioada 28 ianuarie – 1 februarie 2015, cu sloganul „Competitivitate – Performanță și Calitate” și va cuprinde, pe lângă expoziția cu același nume, un amplu program de afaceri, concursurile „Marca comercială a anului”, „Premiul pentru realizări în domeniul calității”, „Medalia de aur a Expoziției Fabricat în Moldova”, și va culmina cu „Gala businessului moldovenesc”.

Deschiderea oficială a Expoziției naționale „Fabricat în Moldova” va avea loc pe 28 ianuarie, la ora 11.00, în Pavilionul 2 al Centrului expozițional Moldexpo.

La Expoziție participă cca 255 de operatori economici din toate regiunile țării, inclusiv 14 Consilii raionale vor avea standuri proprii, la care va fi expusă producția operatorilor economici din teritoriul reprezentat.

Camera de Comerț și Industrie pregătește, în paralel cu expoziția națională „Fabricat în Moldova”, un amplu program de afaceri, care va oferi operatorilor economici

posibilitatea de a discuta oportunitățile generate de Acordul de comerț liber cu Uniunea Europeană, prezentări de servicii pentru dezvoltarea afacerilor, dar și numeroase ocazii B2B.

Astfel, în prima zi a expoziției, pe 28 ianuarie, Camera de Comerț și Industrie va lansa Agenda Locală de Business (ALB), prin care va fi promovat dialogul public-privat la nivel național și local. În acest sens, în cadrul atelierului „Dezvoltarea dialogului public privat prin agende de business la nivel național și local: micro mecanisme pentru macro politici”, CCI va semna un acord de colaborare cu IDIS Viitorul privind extinderea Agendei Naționale de Business la nivel local.

Totodată, va avea loc o prezentare a oportunităților investiționale în regiunea Mării Negre, cu participarea oamenilor de afaceri și instituțiilor de dezvoltare din România, Ucraina, Bulgaria, Turcia și Federația Rusă. Evenimentul este organizat în cadrul președinției deținute de CCI în Consiliul de afaceri al Organizației de Cooperare la Marea Neagră (OCEMN).

Experții Biroului Balcanic al Clasei de Mijloc vor susține o prezentare despre noile tehnici de vânzare utilizate în marketingul online, Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală (AGEPI) – o sesiune privind impactul designului industrial asupra inovației în producere, iar Intelstart Copyright Company – o sesiune despre importanța naming-ului pentru firmă, produs sau domen. Oficiul Național al Viei și Vinului va organiza un seminar privind activitățile și perspectivele de promovare a producătorilor locali sub brandul vinicol de țară „Vinul Moldovei. O legendă vie”.

Programul de afaceri oferă, de asemenea, informații despre serviciile structurilor afiliate ale Camerei de Comerț și Industrie, cum ar fi cele de arbitraj comercial, mediere și constatare a situației de forță majoră, expertiza și evaluarea mărfurilor, simplificarea procedurilor de vămuire la admiterea temporară a mărfurilor prin utilizarea Carnetelor ATA, privind tranziția la noile Standarde Naționale de Contabilitate etc.

Ministerul Economiei, cu structurile sale specializate, va organiza o serie de prezentări a regimurilor comerciale ale Republicii Moldova cu țările partenere, a impactului infrastructurii calității asupra competitivității întreprinderilor, instrumentele de eficiență energetică puse la dispoziția operatorilor economici, etc. Totodată, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor va organiza o sesiune de informare privind implementarea Sistemului HACCP.

În cadrul programului de afaceri, CCI va organiza o prezentare a oportunităților de promovare a produselor moldovenești pe piața chineză, la care va participa și o amplă delegație de businessmeni din China. Operatorii economici interesați se pot înscrie pentru participarea la forum la Direcția relații internaționale și evenimente de afaceri a CCI.

Evenimentele vor avea loc în incinta Centrului Internațional de Expoziții Moldexpo, pavilionul Central și Pavilion nr 2 în perioada 28 ianuarie - 1 februarie 2015.

(Conform informației publicate de Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova)

Buletinul Ligii Bancherilor din Moldova "Info Financiar" este elaborat în baza surselor oficiale de informații ale Biroului Național de Statistică, Băncii Naționale a Moldovei, Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, Ministerului Economiei al Republicii Moldova, altor instituții guvernamentale, cât și din sursele proprii de informații ale Ligii Bancherilor din Moldova.

Sursa datelor externe este Banca Centrală Europeană, organismele financiare internaționale, statistica oficială a țărilor la care se face referință.

Toate drepturile sunt rezervate. Reproducerea publicației este interzisă.

Liga Bancherilor din Moldova

Strada Bănulescu-Bodoni 59

MD-2005, Chișinău

tel: (373 22) 22 43 85

fax: (373 22) 22 43 85

e-mail: info@lbn.md

www.lbn.md

© LIGA BANCHERILOR DIN MOLDOVA, 2013